

september 2005

OBRANA

Misia
KFOR

Vojenská
polícia

Príspevok
na bývanie

Skúšané zruby

Poškodené prakticky všetky budovy v areáli, prerušená dodávka vody a elektriny, zvalenými stromami zničené chatky letného detského tábora, spustošený lyžiarsky vlek... A to všetko za desať minút trvania víchrice. Po 19. novembri 2004 mohla Vojenská zotavovňa Tatranské zruby zaplakať. Celková škoda na majetku bola odhadnutá na 18 miliónov. Zalamovanie rúk by však nepomohlo. Vtedajší riaditeľ zotavovne Peter Ošváth dal aj prostredníctvom OBRANY verejný prísľub, že do začiatku leta bude zotavovňa plnohodnotne sprevádzkovaná. Stalo sa. Ministerstvo prispelo na rekonštrukciu vyše piatimi miliónmi, poisťovňa vyplatila dva, menšiu časť získala zotavovňa od Výboru na obnovu Tatier a zvyšok dokázali financovať z vlastného reprodukčného fondu. Podobne pritom postupovali aj vo vojenských liečebných zariadeniach Nová Polianka a Tatranské Matliare. Pravda, keď napríklad prišli do Tatranských zrubov deti, nečakala ich príjemná chatková osada uprostred idyllickej horskej čistinky, ale na odlesnenej planine. A to ich ešte uprostred leta museli na jednu deň evakuovať kvôli nebezpečne sa blížiacemu požiaru. Život však ide ďalej a Tatry, aj tie vojenské, to musia rozdychať.

Pavol VITKO

Foto: **Michal BURZA**, archív (po)

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XIII, č. 9/2005
Do výroby zadané: 15. 8. 2005

Vydavateľ:

Ministerstvo obrany SR vo Vydavateľskej
a informačnej agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:

Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:

Jozef ŽIAK,
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

npor. Mgr. Vladislav VAVRINEC,
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:

PhDr. Michal KRÍŠKO, tel.: 0960 313 054
e-mail: michal.krisko@mod.gov.sk

Fotoeditor:

Michal BURZA,
tel.: 0903 824 155
e-mail: michal.burza@mod.gov.sk

Grafická úprava:

Ing. Roman LUKÁČ

Tajomníčka redakcie:

Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Adresa redakcie:

Mesačník OBRANA
VIA KOD KaMO, Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:

Podacie stanice MO SR

Tlač:

5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Nevyžiadané a uverejnené obrazové
materiály a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Na titulnej strane záber z vojenského sektoru
na hudobnom festivale Pohoda v Trenčíne.

Foto: Michal BURZA

Z obsahu

Slovensko–americké
cvičenie na Lešti

str. 4 - 5

Pohoda a koniec
vojčiny

str. 18 - 19

Posledná
prísaha

str. 21

Lahká
pechota

str. 24 - 25

Editoriál

Ak by boli pre
mojich ľudí
tým hlavným
motívom iba pe-
niaze, do tejto nebez-
pečnej misie by som
s nimi nemohol ísť,

pretože by to znamenalo, že mám so sebou partiu hazardných hráčov a dobrodruhov, na ktorých sa v konečnom dôsledku nedá spoľahnúť..." hovoril mi pri rozhovore pred januárovým odchodom do Iraku veliteľ nášho kontingentu podplukovník Daniel Zmeko. „Ani táto misia nie je o peniazoch, také reči by ma urážali. Je o výzve, o otázke vojenskej prestíže a našich profesionálnych schopnostiach," dodal veliteľ, ktorý plánoval vycestovať so svojimi vojakmi z trebišovského mechanizovaného práporu skôr do Kosova. Ponúknutý Irak prijal ako rozkaz. Skrátka - profesionál.

Ozbrojené sily potrebujú práve takých. Aj preto si spomedzi záujemcov o vojenskú službu vyberajú. Pred tromi rokmi, kedy sa profesionalizácia rozbiehala, boli do uniformy prijímaní často len kvôli zvyšovaniu percenta profesionálov aj ľudia, ktorých sme sa po pár mesiacoch museli čím skôr zbaviť. Pred rokom - dvoma záujem o službu v ozbrojených silách vysoko prevyšoval možnosti prijatia. Skvelé - dalo sa lepšie vyberať. Lenže to s príchodom veľkých investorov na slovenský trh práce nemusí trvať večne. Na porovnanie - v prešovskom regrutačnom stredisku mali prvý polrok v databáze žiadostí 266 potenciálnych vojakov, pričom vlni ich bolo približne dvojnásobok. Aj preto Komunikačný odbor MO zintenzívil prezentačné akcie naviazané aj na regrutáciu.

V tomto čísle OBRANY píšeme o naozaj skvelej trenčianskej Pohode a o Miss Domaša, kde desiatitisíce návštevníkov počulo, videlo a - obdivovalo aj vojakov. Ďalšie podujatia, ktoré sa uskutočnili v rámci Leta s profesionálnou armádou, si môžete pozrieť na internete. V konečnom dôsledku je totiž oveľa efektívnejšie investovať do prezentácie a získať kvalitných ľudí, ako dávať oveľa väčšie peniaze na výcvik takých, nad ktorými by napríklad podplukovník Zmeko pri zostavovaní svojho tímu do Iraku zlomil palicu.

Z oblasti komunikácie ešte dodatok. Podľa letného prieskumu oddelenia sociálnych a personálnych analýz komunikačného odboru OBRANU číta až 96 percent príslušníkov rezortu. Časopis je pre vás aj najväčším zdrojom informácií o rezortnom živote. Blížšie v budúcom čísle, ale už teraz - ďakujeme.

Slovensko–americký zásah

Postupne, ako sa ku Kamennému vrchu blížil hluk rozvášneného davu, vzrastala medzi príslušníkmi medzinárodnej zásahovej jednotky zlozenej z vojakov trebišovského Mechanizovaného práporu a americkej Národnej gardy štátu Indiana nervozita. Už hodnú chvíľu čakali v prudkej páľave na demonštrantov. Pod prilbami a čiernym špeciálnym výstrojom určeným na zásah proti militantnému davu im bolo poriadne horúco...

Najpokojnejší boli tí slovenskí vojaci, ktorí vlni na vlastnej koži zažili ako príslušníci KFOR v Kosove etnické nepokoje a zachraňovali srbské obyvateľstvo pred útokmi albánskych radikálov. Náčelník operačného oddelenia

„Až na mieste sme s hrôzou zistili, že ide prevažne o deti a mladistvých. Mali sme z toho šok: Veď ako zasiahnuť proti deťom? Podobnú taktiku využívali miestni Albánci aj neskôr. Vpredu išli deti a ženy, často tehotné a za nimi sa skrývali

Medzi nimi stál aj starší seržant Willis Hughes. Na rozdiel od mnohých svojich kolegov bol pokojný. Tento veliaci poddůstojník roty Národnej gardy totiž pracuje ako zástupca šerifa a zočí – voči rozvášnenému davu nestál po prvý raz. Svojim kolegom poradil aj jednu fintu. Keď sa snaží demonštrant vytrhnúť odspodu ochranný štít, treba si zaklaknúť aj so štítom.

Demonštranti medzitým zaútočili. Vzduchom lietali fľaše. Čelo nespokojencov s palicami v rukách prudko atakovalo medzinárodnú jednotku. Ťažkoodenci na okamih zakolísali, o pár krokov ustúpili. Demonštranti to pochopili ako ich slabosť. Opak však bol pravdou. Prešla necelá minúta a ich čelo sa dostalo do obkľúčenia vojakov, ktorých medzitým posilnila ďalšia čata...

Slovensko-americké jednotky

Veliteľ amerického práporu Národnej gardy štátu Indiana podplukovník Timothy Riggs neskrýval spokojnosť s predvedeným výkonom svojich vojakov: „Potlačovanie demonštrácií a ovládanie davu je pre väčšinu našich vojakov novinkou. Väčšinou pôsobili predovšetkým v bojových misiách. Najmä na území Afganistanu a Iraku. V tomto smere sa mnohému naučili od slovenských vojakov.“

Výmena skúseností však bola obojstranná. Podľa zástupcu veliteľa trebišovského mechanizovaného práporu majora Jána Stavrovského na cvičení pôsobili zmiešané slovensko-americké jednotky. „V každej čate sme mali dve slovenské družstvá a jedno americké. Aj v tom americkom bol slovenský veliaci poddůstojník a vodič bojového vozidla. Chceli sme, aby si naši velitelia prehľadali praktické návyky v nepretržitom velení jednotke v priestore jej nasadenia a v udržiavaní súčinnosti medzi jednotlivými časťami mnohonárodnej roty. Nie poslednou úlohou bolo aj zdokonalenie ich operačných postupov používaných v rôznych stabilizačných misiách NATO,“ poukázal major

trebišovského práporu nadporučík Marián Brinček, ktorý vtedy velil slovenskej rote, teraz zrakom kontroloval počínanie vojakov. Zatiaľ bol s nimi spokojný. V myšlienkach sa vrátil do Kosova.

Spomienky na Kosovo

Vtedy v Obiliči museli zvládnuť niekoľko stočlenný rozvášnený dav. Veliteľ družstva čatára Petra Kandráča najviac prekvapilo, keď mali zasahovať proti útočníkom, ktorí drancovali srbskú školu.

muži, ktorí hádzali kamene, mali nielen zápalné fľaše, ale často aj rôzne strelné zbrane...“, hovorí čatár Kandráč.

Na Kamennom vrchu pod čiernymi odevmi a prilbami nebolo možné rozoznať, ktorí z nich sú Slováci a ktorí Američania. Dav demonštrantov sa priblížil. Rozvášnení chlapi mali v rukách palice, fľaše i kamene. Veliteľ roty kapitán Pavol Smik zavelil. Vojaci medzinárodnej jednotky sa zoradili tesne vedľa seba, cez celú šírku prijazdovej komunikácie. Štíty, ktoré držali pred sebou, vytvorili jednoliatu bariéru. V pravej ruke vojaci zvierali dlhý obušok.

Stavrovský na niektoré ciele spoločného cvičenia.

Jedným z tých, ktorí pôsobili ako veliteľia amerických družstiev, bol aj nadrotmajster Miroslav Ferenc. Veliaci poddůstojník druhej mechanizovanej roty je vojenským profesionálom od roku 1996, kedy ukončil Vojenskú strednú školu v Liptovskom Mikuláši. Odvtedy absolvoval niekoľko odborných kurzov. Medzi nimi pod vedením britských inštruktorov v moravskom Vyškove, ale aj kurzy vojenského horolezectva.

„Spolupráca s americkými vojakmi bola od prvých chvíľ bezproblémová. Veľmi rýchlo si zvykli na naše zbrane i vojenskú techniku. Bolo vidieť, že s kalašnikovom už prišli do styku, preto im naša päťdesiatosmička, ktorá je veľmi podobná, nerobila problémy. Hoci zrejme by uvítali možnosť prídavných zariadení, napríklad na odpaľovanie rôznych granátov, zvyšujúcich jej palebnú silu a možnosť pôsobiť aj v nočných podmienkach. Veľmi spokojní boli aj s bojovým vozidlom pechoty. Spočiatku niektorí mali z neho morskú nemoc, ale zvykli si. Ich nasadenie pri plnení úloh, dokonca aj pri ich precvičovaní bolo obdivuhodné. Lepšie sme to pochopili, keď nám rozprávali o svojich skúsenostiach z Afganistanu a Iraku. Práve takáto razantnosť im veľa krát zachránila životy. Aj pri prehľadávaní objektov či podozrivých osôb,“ hovorí 27-ročný rodák z Lipian.

Dobrovoľný výcvik navyše

Spomínaná razantnosť Američanov pri plnení každej úlohy spočiatku našich vojakov a ich veliteľov trochu prekvapila. Aj nadporučík Mariána Brinčeka. Ešte príjemnejšie bol ale prekvapený reakciou našich vojakov. Keď podľa neho videli, ako ich americkí kolegovia sú schopní plaziť sa po betóne či v blate, len aby splnili úlohu, začali ich napodobňovať. Ale najviac ho zaskočil návrh našich vojakov, že by chceli dobrovoľne zostať dlhšie na výcviku a precvičiť si niektoré úlohy.

„Zažil som už všeličo, ale práve tento zážitok ma presvedčil o tom, že z našich vojakov sa stávajú skutoční profesionáli. Pre mňa je práve to najväčší prínos spoločného cvičenia,“ zdôrazňuje nadporučík Brinček.

Veliteľ druhej mechanizovanej rotý kapitán Pavol Smik ocenil skúsenosti, ktoré jeho vojaci získali od Američanov. Napríklad pri prehliadavani budov, kontrole osôb, vozidiel. Operačné postupy sú pre každú misiu iné. Trebišovskí vojaci doteraz pôsobili v Kosove, na Cypre či na Golanoch, kde je predsa len iná situácia, ako v Afganistane či v Iraku. Príslušníci Národnej gardy štátu Indiana na vlastných skúsenostiach zistili, že menšia razancia, či podcenenie niektorých aspektov pri zásahu veľakrát stála život ich kolegov.

„Je dobré, že naši vojaci sa oboznámili s takýmito postupmi. V prípade, že by

boli v budúcnosti nasadení do podobnej misie, im to len pomôže,“ konštatuje veliteľ roty.

Veliaci poddôstojník trebišovského Mechanizovaného práporu štábný nadrotmajster Martin Ruščin si na cvičení najviac všimol prácu amerických veli-

poddôstojníkov. Mal sa na čo pozerieť. Veď podľa amerického zástupcu veliteľa práporu majora Daniela Ivyho na Slovensko poslali najskúsenejších seržantov a veli-

mínaného staršieho seržanta Willis Hughesa patrili aj seržanti Jonathan Damm, Gregory Ludlow, Raymont Golder, či starší seržant Gary Murdoch a mnohí ďalší.

Inšpirácia pre veliáciach poddôstojníkov

U nás, na Slovensku je inštitút veliáciach poddôstojníkov ešte stále v plienkach. Chýbajú skúsenosti i výrazné osobnosti medzi poddôstojníkmi. Američania majú v tomto smere dlhoročnú tradíciu.

„Bolo zaujímavé pozorovať, že výcvik nevedú dôstojníci, ako je tomu ešte stále u nás, ale veliáci poddôstojníci. Organizovali a riadili celú činnosť. Dôstojníci vlastne len prihliadali a kontrolovali ich postup. Ale v žiadnom prípade im nezasahovali do činnosti,“ s určitým povzdychom hovorí štábný nadrotmajster Ruščin. Podľa neho mnohí naši dôstojníci zatiaľ celkom nedocenili miesto a úlohu poddôstojníkov v živote ozbrojených síl. Stále ich berú ako vojakov základnej služby. Nie ako partnerov, vojenských profesionálov. Nedávajú im dostatočný priestor pri organizovaní života a výcviku v jednotke. Na druhej strane priznáva, že niektorí poddôstojníci sa uspokojujú s takouto situáciou a po niekoľkých nepriaznivých skúsenostiach rezignujú a skôr pasívne čakajú na príkazy od veliteľov.

Keď veliteľ práporu Národnej gardy štátu Indiana podplukovník Timothy Riggs hodnotil spoločné cvičenie slovenských a amerických vojakov vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť, vyjadril veľkú spokojnosť s úrovňou vzájomnej spolupráce. Nielen na veliteľských úrovniach, ale aj medzi vojakmi. „Po počiatčom vzájomnom oťukávaní plnili všetky úlohy veľmi dobre. Už po pár dňoch sa dokonca naši vojaci naučili jednoduchšie základné povely v slovenčine. Radi sa sem vrátíme, aby sme pokračovali v ďalších formách spoločného výcviku. Veď pri súčasnej celosvetovej hrozbe terorizmu je možné, že budeme raz spoločne plniť úlohy pri nastolovaní mieru v niektorej krízovej oblasti sveta. Rovnako by bolo dobré, keby vaši vojaci prešli výcvikom v našich výcvikových priestoroch,“ poznamenal 43-ročný veliteľ, ktorý pôsobí ako civilný zamestnanec na jednej vojenskej základni armády Spojených štátov.

Jozef ŽIAK

Foto: Michal BURZA

Rozšírenie právomocí policajtov

Keď vlani odchádzal plukovník JUDr. Stanislav Bero po dvadsiatich siedmich rokoch z policajných služieb, ani vo sne sa mu nezдало, že by po niekoľkomesačnej prestávke mal znova obliecť uniformu. Tentoraz vojenskú. Posledných päť rokov šéfoval najväčšiemu policajnému okresu na Slovensku v Trenčíne. Rodák z mesta pod Matúšovým hradom už mal svoje pomerne reálne predstavy o tom, čo bude robiť po odchode na dôchodok. Rozhodne medzi ne nepatrila možnosť štátnej služby.

Prečo ste sa napokon rozhodol pre ozbrojenú silu?

– Oslovili ma niektorí ľudia, ktorým som z predchádzajúcej spolupráce plne dôveroval. Ale napriek tomu rozhodovanie nebolo jednoduché. Vyžiadal som si všetky zákony o vojenskej polícii, interné normy a predpisy. Až po ich preštudovaní som sa rozhodol. Tretieho decembra minulého roku som nastúpil ako zástupca náčelníka vojenskej polície – riaditeľ odboru policajných činností. Povedal som si, že budem určitú dobu chodiť s otvorenými očami a sledovať diaľnicu okolo seba. Všímal som si nielen

Čo ste navrhli a neskôr uskutočnili vy?

– Predovšetkým niektoré organizačné zmeny (novú štruktúru organizácie vojenskej polície, platnú od 1. júla 2005, vidno na priloženej schéme), ktoré prispievajú k zefektívneniu chodu celej inštitúcie. Doteraz mal náčelník (teraz riaditeľ) vojenskej polície dvoch zástupcov. Teraz je len jeden. Priamo sú mu podriadení dvaja riaditelia odborov. Jeden odbor je zameraný na priamu vojenskú a policajnú činnosť, druhý zabezpečuje logistiku. Nepozdávala sa mi personálna činnosť. Personalisti čas-

Od prvého septembra sa rovnaká zmena udiala v jednotlivých útvaroch vojenskej polície. Novelou zákona o vojenskej polícii sme prešli do podriadenosti ministra obrany.

Zmenila novela niečo v charaktere práce vojenských policajtov?

– V zásade išlo o administratívnu záležitosť. Koniec koncov na stretnutí s veliteľmi vojenských polícii okolitých krajín v Čechách som sa presvedčil o tom, že takáto zmena v podriadení im priniesla len prospech. Konkrétne u našich západných susedov patrí vojenská polícia už niekoľko rokov pod ministra a za ten čas sa im podarilo zefektívniť prácu a celkovo zvýšiť výkonnosť. Rovnaký cieľ máme aj my. Nejde o nejaké odtrhnutie polície od ozbrojených síl, ale naopak o vytvorenie priaznivejších podmienok pre jej lepšie fungovanie v prospech ozbrojených síl. Oveľa dôležitejšou zmenou v novele je rozšírenie právomocí a najmä povinností vojenských policajtov pri používaní donucovacích prostriedkov a zbraní. To som zdôraznil pri rozboroch činnosti v jednotlivých útvaroch vojenskej polície.

Dlhé roky ste pracovali v štátnej polícii. Preto môžete zodpovedne povedať, aký je rozdiel medzi vojenským a štátnym policajtom...

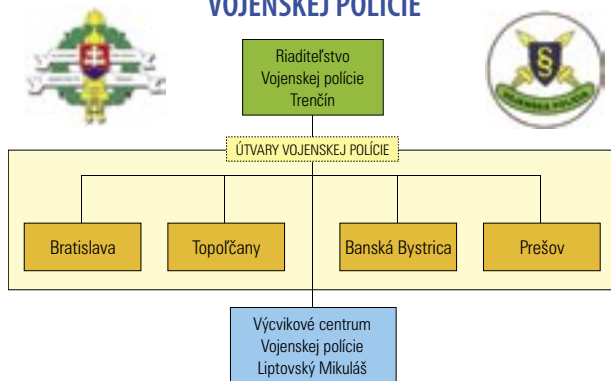

Plukovník JUDr. Stanislav BERO

(48 rokov) vyrastal na trenčianskej Sihoti neďaleko vtedajšieho veliteľstva Východného vojenského okruhu, kde sa denne stretával s vojakmi. Vyučil sa v trenčianskej Konštrukte, kde prišiel do styku s kanónovými húfnicami Dana. V polícii prešiel všetkými funkciami od pochôdzkara, cez vyhľadávacie, ochranu objektov, kynológiu, kriminalistiku až po veliteľa okresného riaditeľstva policajného zboru. Vlastní medzinárodnú pilotnú licenciu, má skúšky radistu, ale aj „vodičák“ na lode do dĺžky 20 metrov.

– V zásadných činnostiach prakticky žiadny. Aj keď ten policajt na okrskoch je niekedy oveľa viac vyťažený riešením jednotlivých prípadov. Na druhej strane vojenský policajt musí poznať a ovládať vojenskú časť činnosti. Zvládnuť prípravu a výcvik pre činnosť v zahraničných misiách. Chcem vytvoriť v dobrom zmysle slova väčší tlak na vojenských policajtov. V jednotlivých útvaroch už nebudú robiť všetci všetko, ale nastane väčšia špecializácia. Vzniknú oddelenia skráteného vyšetrovania. Ich príslušníci sa budú zaoberať len touto činnosťou. Ďalej budú v útvaroch oddelenia dopravnej a poriadkovej polície, ochrany a sprevádzania osôb i ochrany objektov.

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA VOJENSKEJ POLÍCIE

činnosť na veliteľstve, ale aj v jednotlivých útvaroch vojenskej polície. Takto som si postupne dotváral predstavu o tejto inštitúcii, ako aj o možnostiach a potrebe jej určitého zreformovania. Hoci som si uvedomoval, že práve vojenská polícia bola jednou z prvých zreformovaných zložiek ozbrojených síl. Skôr ako o reformu ale išlo o zníženie počtov a niektoré kozmetické úpravy.

to rozhodovali o veciach, ktoré im neprislúchali. Tomu je koniec. Určil som troch ľudí, určitý topmanažment, ktorí dostali voľnú ruku vo výbere ľudí na jednotlivé posty. Do tohto procesu som nezasahoval. Keby som konal opačne, po polroku, či roku, kedy by činnosť daného odboru nefungovala k plnej spokojnosti, by mi jeho šéfovia mohli povedať, že je to „vďaka“ mojim zásahom.

Ako vyzerá porovnanie z hľadiska technického a materiálneho vybavenia?

– Väčšie rozdiely nie sú. Hádám až na tie nešťastné Samary. Ich údržba a prevádzka nás stojí niekedy viac peňazí, ako máme z nich úžitku. Verím, že postupne sa nám podarí vyriešiť aj tento nedostatok a doplníme vozový park o dokonalejšie vozidlá. Obmeniť by sa mali v dohľadnej dobe zámenným spôsobom aj zbrane vojenských policajtov, najmä pistole. Na chvíľu sa ešte vrátim k tým autám. V Prahe som videl vybavenie českých vojenských policajtov. Nové motorové vozidlá a motocykle vyššej triedy prispôbené na sprevádzanie VIP osôb po území štátu. V tomto smere naše Octavie nezniesu porovnanie. Tým viac, že nastáva špecializácia vojenských polícií regiónu na jednotlivé činnosti. Už z hľadiska našich počtov sa ťažko môžeme špecializovať na ostrahu rozsiahlejších kempov a zariadení pri zahraničných misiách, ako napríklad Poliaci. Naše miesto môže byť práve v oblasti sprevádzania VIP osôb a konvojov, kde máme určité predpoklady. Veď už dnes ich sprevádzame v rámci celého Slovenska. Vojenské polície krajín NATO v oveľa väčšom rozsahu ako naša využívajú aj kynológiu. Preto aj mojou snahou bude postupne vytvoriť podmienky pre prípravu psov a psodovodov na činnosť v zahraničných misiách. Napríklad na vyhľadávanie výbušnín, na záchrannú činnosť či vyhľadávanie mŕtvol. Posledne menovaná oblasť je doposiaľ v Európe v plienkach. Pokračovať budeme aj v medzinárodnej spolupráci s vojenskými políciami krajín aliancie. V minulom roku sme mali vo VVP Lešť spoločný výcvik s talianskymi karabiniermi. Budúci rok budú naši policajti cvičiť v Taliansku. Nedávno sa vrátili príslušníci topolčianskeho útvaru Vojenskej polície z cvičenia v Poľsku, v septembri nás čaká cvičenie s kolegami z americkej armády. Naši vojenský policajti v misii KFOR v Kosove úspešne spolupracujú s českými kolegami.

Granáty sú nebezpečnejšie ako rakety

Toto - na prvý pohľad dosť nelogické - tvrdenie hneď objasnil náčelník skupiny Vojenskej dopravnej polície a sprevádzania z topolčianskeho útvaru Vojenskej polície podpráporčík Elo Hubač.

Podľa neho je ľubovoľný sprievod vojenskej techniky, materiálu či osôb špecifický. Nebezpečný náklad je vlastne každý. Také rakety sú vraj oveľa menej nebezpečné. Aj z pohľadu ich prípadného odcudzenia.

„Sú to veľké kusy techniky, ktoré sa nedajú utajene previezť. Ľahko by sa našli. Navyše sú samostatne nepouži-

Vojenskej strednej školy v Nitre takisto zakotvil v radoch polície, pravda vojenskej.

O adrenalínové zážitky vraj nikdy nie je núdza. Väčšinou je na vine ľudský faktor. Hlavne, keď sprevádzajú dlhšiu kolónu s vojenskou technikou. Najrizikovejšie úseky na určenej trase si síce ešte pred samotným prejazdom prejdú a vy-

necelými tromi rokmi a neľutuje. Dovedajšia práca v skladoch s materiálom ho veľmi neuspokojovala. Stereotyp pominul a nastúpila zaujímavá, aj keď časovo, fyzicky i psychicky náročná činnosť. Podľa neho až pri sprevádzaní zverených osôb, zbraní či techniky si človek naplno uvedomí, čo všetko sa môže stať a že nejde o žiadnu hru na fazuľky. Najmä v súčasnosti, keď je terorizmus doslova celosvetovým problémom.

Starší kriminalistický technik-špecialista trenčianskej expozitúry topolčianskeho útvaru Vojenskej polície práporčík Jozef Žingor hovorí, že nároky na vojenského policajta sa postupne zvyšujú. Musí ovládať všetky policajné činnosti, vojenskú taktiku, byť dobrý vodič, najlepšie s právom prednostnej jazdy i strelec. Podľa neho je veľmi dôležitý aj spolujazdec vedľa vodiča. Práve on neraz pomáha riešiť problémy

teľné, lebo ich iniciačné zložky sa prevažujú osve. Naopak také drobnosti ako granáty sú z nášho hľadiska oveľa nebezpečnejšie a ľahšie zneužitelnejšie. Lebo v prípade potreby sú okamžite pripravené na použitie, a tým sú aj lukratívnejšie pre podsvetie,“ vysvetľuje podpráporčík Hubač. Rodák z Piešťan pochádza z rodiny so silnou policajnou tradíciou. Veď v polícii je jeho otec, strýko a jeden čas tam pracovala aj jeho mama. Preto bolo celkom logické, že Elo krátko po absolvovaní

tipujú náhradné varianty. Ale to, s čím sa nedá počítať, je zlyhanie vodiča.

„Darmo im pred jazdou vysvetľujeme, že nesmú pripustiť, aby sa kolóna roztrhala a vošli do nej cudzie vozidlá. Niektorí na križovatke zasmätkujú a zastanú na červenú. Aj keď idú v kolóne a majú právo prednostnej jazdy. Potom nastávajú komplikácie a zbytočné problémy, kým sa celá kolóna zasa dá dohromady,“ hovorí ďalší vojenský policajt podpráporčík Stanislav Vaňo. K vojenskej polícii sa dal pred

a musí byť pripravený vodiča v prípade potreby aj nahradiť. Vojenským policajtom nerobí problém ani zadržať podozrivé vozidlo a neutralizovať jeho osádku. Dobré skúsenosti získali aj v rámci nedávneho spoločného výcviku so svojimi poľskými kolegami. Šancu uniknúť ich koordinovanému zásahu nemalo ani podozrivé vozidlo s ozbrojenými páchateľmi...

Dvojstranu pripravil: **Jozef ŽIAK**
Foto: **Michal BURZA**

V záujme flexibilnosti

Minister obrany Juraj Liška 9. augusta prezentoval zámer, aby o vyslaní slovenských vojakov v rámci síl rýchleho nasadenia vyčlenených pre NATO a EÚ mohla rozhodnúť vláda. Tá by informovala parlament a ten by jej rozhodnutie odobril, alebo by dal pokyn na ich stiahnutie.

Jednou z povinností, ku ktorým sme sa zaviazali, je to, že od roku 2008 budeme schopní vyslať našich príslušníkov ozbrojených síl do operácií krízového manažmentu, či to bude respond force v Severoatlantickej aliancii alebo battle groups v Európskej únii“ povedal minister. Konštatoval, že tieto bojové skupiny rýchleho nasadenia musia byť v čase krízových situácií schopné zareagovať do niekoľkých dní. Súčasný právny rámec však na to nie je do-

statočne pružný a nereagoval ani na zmeny v bezpečnostnej situácii po 11. septembri 2001. Minister zdôraznil, že na prijatie zámeru je potrebná zmena v ústave. Predpokladá, že legislatívny zámer, s ktorým sa už zotožnili ministerstvá zahraničných vecí a spravodlivosti, podporí potrebná dvojtretinová väčšina poslancov. J. Liška dodal, že nateraz v tomto smere čas nesúri, ale predpokladá, že návrh by mohol byť predložený do parlamentu už na jeseň.

Turecký vrch nekončí

„Budúcnosť výcvikového priestoru Turecký vrch je z hľadiska vojenského využitia po čiastočnom útlme z minulého obdobia opäť veľká,“ potvrdil koncom júna náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučík Ľubomír Bulík.

V poslednom období máme až príliš veľkú obsadenosť Vojenského výcvikového priestoru Lešť. Jednoducho, tento priestor začína pre nás byť prítlesný,“ konštatuje generálporučík Bulík. Riešenie je podľa neho v tom, že časť výcviku do stupňa rota sa bude presúvať do výcvikových priestorov na Turecký vrch.

obrana je tiež súčasťou výcviku pred odchodom do misií – a na to sú komunikácie ako stvorené. Ak si spočítame, že Slovensko má v súčasnosti v zahraničí približne šesť stoviek vojakov, ktorých treba pred nasadením do jednotlivých rotácií vždy profesionálne pripraviť, je zrejmé, že „Turečák“ už nebude živať prázdnotou.

objektov slúžila ako rekreačné a rehabilitačné zariadenie nemeckých vojakov. V období 1945 – 1947 prebiehala obnova vojnovou poškodených stavieb. Po ich rekonštrukcii sa využívali vo veľkej miere ako vojenské skladové priestory. Výstavba najnovších objektov sa zrealizovala v rokoch 1968 – 1985. Od tej doby prešiel VVP Turecký vrch viacerými reorganizačnými zmenami. Od 1. júla 2004 je v podriadenosti Vojenského útvaru 4613 Bratislava. Celková rozloha výcvikového priestoru je zhruba 19,2 km², pričom objekt kasárni zaberá asi 0,8 km² z celkovej plochy. Ostatnú časť zaberajú strelnice a cvičiská. Možno z nich spomenúť napríklad pechotnú strelnicu, bojovú dráhu, cvičisko ostrého mínovania, cvičisko vedenia bojových vozidiel atď. Táborisko umožňuje postavenie stanov pre približne osem stoviek vrátane stanov pre kompletné zdravotnícke, tylové zabezpečenie a veliteľstvo vyvedených vojsk. Okolo troch stoviek ľudí možno ubytovať v budovách.

Hlavné využitie VVP Turecký vrch je zabezpečiť poľný výcvik vojsk s minimálnymi ekologickými dopadmi a negatívnym vplyvom na životné prostredie. V tejto dobe bol určený na výcvik vojenských jednotiek, ako aj civilných organizácií v taktickej, ženijnej a streleckej príprave.

Potlesk aj od ochrancu

Vráťme sa ešte k streleckej súťaži Novinárska muška, ktorá sa na Tureckom vrchu uskutočnila v júni za účasti ministra obrany Juraja Lišku a náčelníka GŠ OS SR generálporučíka Ľubomíra Bulíka. Jej celkovým víťazom podujatia sa stal Ján Tóth (na fotografii s Ľ. Bulíkom). Nás však predovšetkým zaujímal jeho názor na to, že vojaci budú aj naďalej využívať na Záhorí svoje výcvikové priestory. Ján Tóth je totiž zamestnanec Štátnej ochrany prírody, redaktor časopisu Ochrana prírody a Chránené územia Slovenska.

„Je to dobrá správa pre celú tunajšiu faunu a flóru. Vojaci ju ohrozujú, či poškodzujú naozaj minimálne. Preto tento unikátny prírodný kút Slovenska má šancu na prežitie.“ Ján Tóth hovorí o tunajších jedinečných zmiešaných a borovicových lesoch, o duboch, ktoré majú aj 600 rokov, či o vzácnych orchideách. Zo zvierat vo vojenských lesoch nezabudne spomenúť bobra.

Revitalizácia

„K tomu, aby sme naozaj začali naše priestory na Záhorí využívať intenzívnejšie, som nariadil organizovať na Tureckom vrchu prípravu účastníkov mierových misií. Viedlo ma k tomu viac dôvodov. Okrem odľahčenia Lešte sú tu ubytovacie priestory pre vojakov, ktoré perspektívne chceme prebudovať na vyšší štandard. Zariadenia v tomto priestore začali aj následkom menšieho využívania chátrať. Opätovným výcvikom sa to zlepší. Hoci tu nateraz neplánujeme veľké investície, niektoré veci zlepšiť nepochybne treba. Za Turecký vrch hovorí aj nie veľká vzdialenosť od súčasnej Výcvikovej základne mierových síl v Nitre. No a prírodné podmienky sú tu aj vzhľadom na miesta pôsobenia našich mierotvorcov v zahraničných misiách priamo skvelé.“

Generál Bulík pritom myslí na misie v Iraku, Afganistane, na Cypre či na sýrskych Golanských výšinách. Práve tam sa naši vojaci stretávajú aj s podmienkami piesočných púští. No a na to je možné pri výcviku využívať záhorácke piesky. Napokon, aj keď sa nie je príliš čím chváliť, samozrejme aj náš generál vie, že práve preto lokality vo Vojenskom obvode Záhorie využíval na výcvik svojich vojakov pred ťažením v Afrike tiež nemecký maršal Rommel, známy aj pod prezývkou Púštna liška. Možno dodať, že v zalesnenej časti Tureckého vrchu sú podmienky na prípravu vojakov pred prípravou do misie KFOR v Kosove, ktorej velí NATO, či do misie EUFOR v Bosne a Hercegovine pod vedením Európskej únie. Návštevníci presunov kolón a ich

História

VVP Turecký vrch leží neďaleko Jablonového a pri Malackách. Tento výcvikový priestor tvorí súčasť Vojenského obvodu Záhorie. Prvotná vojenská výstavba tu začala počas predvojnového Československa v rokoch 1929 – 1931 a pokračovala až do roku 1939. Vtedy sa začala ďalšia výstavba jednotkami fašistického Nemecka. V rokoch 1939 – 1945 časť tunajších

SR - spoľahlivý spojenec

Predsa Zboru náčelníkov štábov Ozbrojených síl USA generál Richard B. Myers rokoval 21. júla na MO SR s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučikom Ľubomírom Bulíkom.

Generál Myers po rokovaní vysoko ocenil Slovensko ako spoľahlivého spojencu v boji proti terorizmu. „Chcel by som touto cestou vysloviť poďakovanie Slovenskej republike, že vyslala vojakov aj do takých misií, ako je Irak a Afganistan,“ poďakoval gen. Myers. Dodal, že slovenskí ženisti či odmiňovači vysoko pozitívne prispievajú k úsilíu koalíčných síl.

„Vztahy medzi USA a SR sú veľmi dobré, a tak je tomu aj v rámci ozbrojených síl,“ nadviazal generálporučík Ľ. Bulík. Zdôraznil, že Slovensko nechce byť len požívateľom bezpečnosti, ale chce k tvorbe bezpeč-

nosti prispievať, čo sa nám aj zásluhou ozbrojených síl darí. Ocenil významnú pomoc amerických spojencov našim ozbrojeným silám v rámci ich reformného procesu. Konkretizoval, že aj v budúcnosti táto pomoc, respektíve spolupráca, bude spočívať okrem kooperácie vo vojenských operáciách v príprave a vzdelávaní vojenského personálu, šandardizačných procesoch či pri obstarávaní moderných technológií.

„Aj to, že naši vojaci z Národnej gardy štátu Indiana v súčasnosti cvičia u nás na Lešti, je ďalšia pozitívna forma spolupráce, v rámci ktorej sa okrem výcviku vzájomne

rozvíjajú naše kultúrne väzby,“ dodal na záver gen. Myers, ktorému genpor. Ľ. Bulík odovzdal z poverenia ministra obrany Juraja Lišku Pamätnú medailu ministra

I. stupňa za dlhodobú spoluprácu vo vojenskej oblasti a za pomoc pri reforme OS SR. Gen. Myers sa v Bratislave stretol aj s ústavnými činiteľmi SR. (pv)

Nová príprava pilotov

Novú formu prípravy pilotov vojenských lietadiel a vrtulníkov odštartovali v Národnej akadémii obrany maršala A. Hadíka v Liptovskom Mikuláši 1. augusta 2005. Reforma vojenského školstva vyvolala i nový spôsob prípravy, vzdelávania a výcviku vojenských pilotov. Nová príprava vojenských pilotov potrvá 18 mesiacov, odborne a prakticky sa zrealizuje na Žilinskej univerzite, Katedre leteckej dopravy. Do prvého „Vstupného

odborného dôstojníckeho kurzu pre pilotov“ nastúpilo 10 mladých poručíkov, inžinierov – absolventov vojenského vysokéhoškolského štúdia. Vybrali ich konkurzom spomedzi takmer 50 uchádzačov. Absolvovali prísne lekárske prehliadky, psychotesty, museli splniť požiadavky odborného a jazykového vzdelania. Ich 18-mesačná príprava sa delí na 2 etapy. V prvej pôjde o „screeningový výber“ (preverenie osob-

nosti), ktorý zahŕňa para výcvik, teóriu a výberový letecký výcvik. Druhá etapa je pre tých, ktorí prejdú screeningom a pozostáva zo širokej teoretickej odbornej prípravy, špeciálneho telesného výcviku vo VVP Lešť a z kontinuálneho leteckého výcviku v súčinnosti so Vzdušnými silami OS SR podľa typu leteckej vojenskej techniky, na ktorú sa bude frekventant špecializovať. (hg)

CWINF o budúcnosti

Zástupkyne profesionálnych vojačiek z ozbrojených síl členských štátov NATO sa každoročne stretávajú na konferencii Výboru žien v ozbrojených silách NATO (Committee on Women in NATO Forces – CWINF – uznaný Vojenským výborom NATO v roku 1976). Tohtoročná konferencia sa uskutočnila v Oslo. Pre SR ako členský štát NATO to bola druhá účasť. Delegáciu tvorili mjr. Ing. Tatiana Šlesariková, príslušníčka Štábu personálneho manažmentu GŠ OS SR ako delegátka a por. Mgr. Renáta Krajčovičová, príslušníčka Pozemných síl OS SR ako pozorovateľka.

Delegátky informovali o aktuálnych udalostiach formou 5-minútovej prezentácie. Potom sme pracovali v troch podvýborech. Slovensko malo zastúpenie v podvýbore „Výcvik a rozvoj“, pozorovateľka pracovala v podvýbore „Regrutácia a zamestnanosť“. V rámci programu odzneli zaujímavé prednášky: „Perspektíva pohľadá

v NATO operáciách z pohľadu médií“, „Perspektíva pohľadá v policajných misiách“, „Perspektíva pohľadá v operáciách na podporu mieru“, spojených s diskusiami v skupinách. Významnou bola aj prednáška ministerky obrany Nórska. V závere konferencie vystúpila s prednáškou „Ženy v ozbrojených silách Jordánska“ brigádna generálka Aisha Bint-al-Hussein, Jordánska princezná. Generálporučík Holger Kammerhoff, veliteľ operačného veliteľstva Bundeswehru, mal prednášku „Profesionálne vojačky v operáciách“.

V záverečný deň konferencie uviedli do funkcie novú predsedníčku výboru pplk. Dr. Astrid Matschulat zo SRN. Tá v októbri navštívi Slovensko. Prijala pozvanie na konferenciu pripravovanú Štábom personálneho manažmentu GŠ OS SR k problematike kvality života žien v ozbrojených silách.

Tatiana ŠLESÁRIKOVÁ

V kurze vodiči, strelci a spojári

Ozbrojené sily plánujú prijať do konca roka približne 500 nových profesionálnych vojakov. V súčasnosti armáda potrebuje najmä vodičov s vodičským oprávnením na nákladné a ťažké vojenské vozidlá. Hľadá tiež ľudí na podporné činnosti v hodnosti vojak – strelec, guľometník, operátor a spojár. Záujemcovia o vstup do armády podpíšu po splnení prísnych kritérií minimálne trojročný kontrakt. Kým v Čechách na jedno voľné miesto pripadá desať záujemcov, na Slovensku bol vlni pomer 1:4. Za prvý polrok tohto roka evidovala armáda asi 2000 žiadateľov o službu profesionálneho vojaka, z toho 283 žien, prijali 1007 záujemcov. Kritériá nespĺňa približne 20 percent žiadateľov. Dôvodom je, že neprejdú psychodiagnostickým vyšetrením, majú slabú fyzickú zdatnosť alebo záporný posudok lekárskej komisie. Kvôli reorganizácii útvarov alebo na základe dobrovoľnej žiadosti po odsúžení minimálne 15 rokov odišlo tento rok z ozbrojených síl 600 ľudí. Na Slovensku by sa mala ukončiť základná vojenská služba od januára budúceho roku, poslední vojaci opustia kasárne 22. decembra tohto roku. Povinne vojenskej službe sa vďaka pozastaveniu povolávania brancov vyhne 22 293 odvodených mladých mužov.

Stíhačky F-16 nad Kuchyňou

Americké vojenské stíhačky F-16 cvičili 10 dní na rozmedzí júla a augusta na Vojenskej leteckej strelnici v Kuchyni. Lietadlá počas strelieb nepristávali na území Slovenska, vzlietli z talianskej základne Aviano a po strelbách bez medzipristátia sa vrátili na základňu. S prítomnosťou amerických vzdušných síl na území Slovenska súhlasila vláda SR 6. júla. Cvičenia Vzdušných síl USA na strelnici v Kuchyni sa konajú každoročne od roku 1997.

F-16 Fighting Falcon je malé, viacúčelové stíhacie lietadlo. Vyznačuje sa vysokou manévrovateľnosťou, vďaka ktorej sa osvedčilo najmä vo vzdušnom boji a pri útokoch na pozemné ciele. (r)

Kosovo - pokoj zbraniam

„Mir dita“, zdraví v strede leta po albánsky veliteľ slovenskej hliadky rotmajster Peter Krištan kosovského Albánca, ktorého vozidlo zastavil na ceste neďaleko dediny Babin Most. Potom sa ho naučenými albánskymi frázami formálne opýta, či nepreváža zbrane. Požiada ho, aby postupne otvoril kufor, priestor motora a aby umožnil prehliadku vozidla za sedáčkami a vŕšade, kde bude treba. Dvaja kolegovia ho istia s nabitými samopalmi.

Nie, tentoraz sa nelegálne prevážané zbrane, drogy alebo pašovaný materiál v aute nenašli. Ich vyhľadávanie je však jednou z úloh slovenských vojakov v misii KFOR.

Karta sa obrátila

„Našou hlavnou úlohou je udržiavať bezpečné a pokojné prostredie a ochranu minorít v priestore našej zodpovednosti a podľa rozkazu aj v určených priestoroch pôsobenia KFOR,“ konštatuje veliteľ slovenského kontingentu podplukovník Ľubomír Balucha. Je to 41-ročný vojak od kosti. Otec troch dcér, ktorý začal svoju kariéru v uniforme už

veľké národnostné nepokoje medzi albánskou a srbskou komunitou.“

Minoritou sú v Kosove Srbi a Rómovia. Karta sa obrátila. Po vŕšajšom marci sa teba postarať najmä o ich bezpečnosť.

„Do roku 1999 žilo v samotnom meste 10-tisícovom meste Obilič približne 6300 Srbov, do vŕšajšieho marca ich tu bolo 486 a teraz ich je tu riadne prihlásených 105,“ vyratúva JUDr. Milenko Andrič, právnik a lokálny koordinátor Koordináčného centra pre okres Obilič, ktorý je delegovaný vládou Srbska a Čiernej Hory. Hovorí, že v okolitých dedinách je situácia lepšia a niekde dokonca ostalo srbské obyvateľstvo vo

ako vojenský gymnazista, prišiel v júli do svojej prvej misie z funkcie náčelníka štábu Mechanizovanej brigády v Prešove. Vo svojej kancelárii na spoločnej česko-slovenskej základni v Šajkovaci ďalej pokračuje: „Naša jednotka má v súčasnosti vyčlenený priestor zodpovednosti v rozlohe 130 štvorcových kilometrov. Najnapätější situácia je stále v meste Obilič, kde boli vŕšani v marci

väčšine. Dodáva, že po Srboch, ktorí opustili provinciu, je 70 % z objektov, ktoré neboli vypálené, obsadené obyvateľmi albánskeho pôvodu. Zvyšok im Srbi riadne predali. Keď začneme polemizovať, že koncom 90-tych rokov to boli práve Srbi, ktorí spustili prenasledovanie Albáncov, JUDr. Milenko Andrič navrhne, aby sme radšej v tomto duchu rozhovor nevedli. Inak sa zamotáme do

špirály nevraživosti, kvôli ktorej sa koncom minulého storočia opäť rozhoreli vojny na Balkáne. Vrávi, že sa radšej pozerá dopredu. Rád by získal svoj byt v strede mesta, kam by sa k nemu mohla vrátiť manželka. Tá kvôli bezpečnosti žije aj s dcérou v Srbsku. JUDr. Andrič vo svojom úrade na poschodí rodičovského domu v dedine Plementina prízvukuje, že keby nebolo vojakov misie KFOR, ktorí tu pôsobia pod velením NATO, v súčasnej situácii by vycestoval za rodinou. Zdôrazňuje pritom, že záruky práv menšín a ich bezpečnosť sú jednými z hlavných bodov, bez ktorých by sa v jeseni nemohli začať rozhovory o konečnom štatúte Kosova. O tom, že ďakuje aj slovenským vojakom, ktorí spolu s ostatnými vŕšani v marci dokázali v Kosove neutralizovať veľké nepokoje, netreba pochybovať.

Školské centrum a monument

„Zatiaľ čo vŕšani tu na každej budove vŕšala albánska vlajka a ľudia boli dosť agresívni, teraz je situácia oveľa pokojnejšia,“ porovnáva nadrotmajster Daniel Gumenický, ktorý slúžil v KFOR aj vŕšani na jar. „Ako z vody tu rastú nové domy, zlepšilo sa dopravné značenie, opravili cesty a v meste viac dbajú na poriadok,“ porovnáva tento veliteľ družstva, s ktorým sme ho zastihli strážiť tzv. Žltý

dom. Je to vlastne bytovka, kde v jednom vchode ostalo žiť posledných sedem srbských rodín. Tie však takmer nevychádzajú z domu. Možno len vďaka veľkému dvoru to majú o niečo jednoduchšie ľudia v bývalom Školskom centre. Žije tu osemnásť rodín.

„Keby odtiaľto odišli slovenskí vojaci, musíme odísť o deň skôr, lebo stále máme strach,“ hovorí 72-ročný Stojan Jevčič, ktorý bol celý život úradník v miestnych elektrárnach. Dom mu vypálili, tak aj on býva v Školskom centre. Sú to dve budovy, z ktorých jedna bola vŕšani vypálená a druhá vyrabovaná. Vďaka vojakom však ľudia mohli prežiť najhorúcejšie dni v neďalekých dedinách a počkať, dokedy im obnovia ich provizórne ubytovanie. Možno dodať, že väčšina z prenosných ubytovacích kontajnerov je už prázdna.

„Taký krásny dom sme mali a dnes tu umieram ako ryba v konzerve,“ ťažká si na kontajner manželka Milorada Spasiča, bývalého dopravného policajta, ktorý nám ukazuje miesta, kde na jar tohto roku niekto hodil do Školského centra slzotvorný granát a kde výstrel z diaľky rozbil okno. Školák Lazar Jevčič a mladík Alexander Jovanovič sa medzitým zvlítali so slobodníkmi Liborom Pencákrom a Františkom Mihálikom, ktorí v areáli Školského centra preberajú službu.

Keď sa so zástupcom veliteľa rotý nadporučikom Mariánom Illéšom zastavujeme v rómskej časti dediny Plementina, vítajú nás švagríné Esma a Aiša Korthyčové, z ktorých prvá má sedem a druhá deväť detí. Všetky sú hneď

členná ozbrojená pešia hliadka vedená rotmajstrom Jánom Novýkmecom.

Popri strážení menšín a hliadkovaní či cestných kontrolách čata Slovákov stráži aj srbský monument na Kosovom poli. „Monument bol postavený na pamiatku

na ulici a spolu s nimi príde ich sused a príbuzný Ivorad Osmančič. Podáva ruku aj vodičovi čatárov Radovanovi Andrejovi a vraví, že je pokoj. Pokoj je aj v dedine Babin Most, kadial' prechádza troj-

neúspešného boja srbského princa Lazara proti sultánovi Muradovi I. v roku 1389, po ktorom Osmanská ríša na dlhý čas ovládla veľkú časť Európy," poznamenáva veliteľ čaty Vladimír Pančík. Možno do-

Naši v KFOR

Slovenská ženijná jednotka sa stala súčasťou KFOR (Kosovo Force) v septembri 1999, pričom predtým pôsobila v misii AFOR (Albania Force). Pôsobila v nemeckom sektore a jej základňou bol tábor Casablanca neďaleko mesta Suva Reka. Ministri obrany ČR a SR Jaroslav Tvrdík a Jozef Stank 10. mája 2001 na výstave IDET v Brne prezentovali myšlienku vytvoriť v Kosove spoločnú vojenskú jednotku. Bol to zároveň dôležitý krok v rámci našej prípravy na vstup do NATO. Približne 400 českých a 100 slovenských vojakov začalo v rámci 1. česko-slovenského práporu KFOR pôsobiť v Kosove 19. februára 2002. Spoločný prápor skončil svoju činnosť 8. júla 2005 na slávnostnom nástupe českých a slovenských vojakov pred ich odchodom do Kosova v prítomnosti ministrov obrany Karla Kühnla a Juraja Lišku. Slovenská jednotka bola podriadená priamo pod veliteľa mnohonárodnej brigády Stred so sídlom v Prištine. Česká republika v rámci tejto brigády prevzala od 1. augusta 2005 pozíciu vedúceho národa. V súvislosti s tým česká jednotka zvýšila počet vojakov zo 400 na približne 500, z ktorých je 30 žien. Spolu 99 slovenských vojenských profesionálov má medzi sebou tri ženy. Oba národné kontingenty majú naďalej ako hlavnú základňu spoločný tábor v Šajkovaci.

dať, že v roku 1999 monument chceli zničiť najmä Albánci, vracajúci sa z exilu. Dnes by to okrem veľkej kultúrnej straty znamenalo opätovnú eskaláciu napätia.

Mladá misia

Sedemdesiatšesť ľudí – to by bola už pekná fabrika. No práve toľko vojakom velí veliteľ rotý tridsiatnik Ján Balog. „Trochu skúsenosti s velením, vedieť rozplánovať si prácu a schopnosť odhadnúť ľudí“, vymenúva tento nadporučík vlast-

„Vekový priemer nášho 99-členného kontingentu je 29 rokov, pričom najmladším vojakom je 22-ročný slobodník Jozef Gábor, ktorý je vodič – prieskumník. Najstarší je lekár jednotky plukovník MUDr. Martin Háber, ktorý sa narodil v roku 1948,“ vytrávuva personalistka nadporučička Janka Peštová. Ona sama má len 27 rokov. V Kosove je najmladšia z našich troch žien a v zahraničnej misii je prvý raz. Predstihla tak aj svojho manžela, tiež nadporučika, ktorý by ju po návrate v niektorej z misií rád vystriedal. No a poručík Martin Ebert, ktorý pôsobí na veliteľstve brigády, je v jej celom rámci dokonca najmladším dôstojníkom.

„Okrem ľudí vyčlenených na jednotlivé veliteľstvá a štáby je v samotnej 77-člennej slovenskejrote až 70 vojakov z Mechanizovaného práporu v Trebišove. To, že sa nám začalo dariť vysielat' do zahraničia aj kompaktné jednotky, ktoré sa poznajú z domu, je skvelé. Príprava na misiu, ako aj samotná služba v nej prebieha oveľa efektívnejšie a profesionálnejšie,“ pochvaľuje si pplk. Balucha. Vie, že jeho vojakov čaká ťažká práca bez možností vychádzok po službe. Chlapi síce stále poukazujú napríklad na to, že majú len jeden typ celoročných maskáčov, v ktorých sa paria v štyridsaťstupňových teplotách aj znášajú dvadsaťstupňové mrazy, ale i tak možno konštatovať, že materiálne vybavenie a technický park sa v našej jednotke KFOR za posledné dva roky veľmi zlepšilo. Začínajúc dostatkom termoprádla až po terénne mercedesy či obrnené Aligatory. A o moderných klimatizovaných ubytovacích kontajneroch môže väčšina ostatných jednotiek iba snívať.

„Myslím, že v tejto rotácii sa podarilo dobre prepojiť skúsenosti niektorých starších vojakov a dynamiku spojenú s ambíciou mladších,“ konštatuje veliteľ kontingentu pplk. Balucha.

Dvojstranu pripravil: **Pavol VITKO**

Musíme udržať mier

Plukovník Aleš Vodehnal z Armády České republiky sa stal 1. augusta 2005 veliteľom mnohonárodnej brigády Stred misie KFOR v Kosove. Spýtali sme sa ho, aké sú hlavné úlohy jeho brigády, v ktorej sa po Fínoch stali vedúcim národom Česi a v ktorej pôsobí aj 99-členný slovenský vojenský kontingent.

– Brigáda, tak ako celý KFOR, má jednu základnú úlohu, ktorou je podľa rozhodnutia Bezpečnostnej rady OSN 1244 udržiavať pokoj a poriadok v provincii Kosovo. Ako to zabezpečiť, je vecou veliteľských štruktúr NATO. Tie vypracujú operačné plány a podľa nich sa jednotky riadia.

Môžete vašu brigádu prezentovať?

– Brigáda prešla reorganizáciou, v rámci ktorej sú priamo pod veliteľom brigády jednotlivé roty. To znamená vrátane roty ozbrojených síl SR, ktorá už nepôsobí v rámci Česko-slovenského praporu. Máme päť takzvaných manévrových rôt, ktoré sa pohybujú po celom území Kosova. Ďalej máme jednu prieskumnú jednotku a ako jediní máme aj niekoľko multinárodných jednotiek. Napríklad vojenskú políciu, dopravnú rotu a rotu veliteľstva. V našej približne 1600-člennej brigáde pôsobia teda roty Fínska, Írska, Švédska, Slovenska a Česka, plus u nás sú aj Lotyš. V Kosove sú ešte tri brigády, v ktorých sú vedúcimi národmi Francúzi, Nemci a Američania.

Ako sú aj vzhľadom na vlnajšie masové nepokoje pripravované brigádne jednotky?

– Všetky jednotky v Kosove musia byť schopné nasadenie v ktorejkoľvek jeho časti. Musíme ich vedieť logisticky zásobovať

a v treťom hlavnom bode je dôležité, aby tieto jednotky nemali žiadne obmedzenia v plnení úloh, ako sú napríklad potláčanie davových nepokojov.

Aké úlohy kladiete na slovenskú rotu?

– Je jednou z piatich manévrových rôt, nemá v tomto smere žiadne obmedzenie, preto ju budem používať ako ktorúkoľvek inú na udržanie pokoja a poriadku v celom priestore Kosova podľa rozhodnutia veliteľa KFOR. Okrem toho Slováci majú vyčlenený priestor, kde sa v rámcových úlohách sústreďujú predovšetkým na zabezpečenie pokoja v meste Obilič a na stráženie monumetu na Kosovom poli.

Zabezpečujete aj humanitárnu pomoc?

– Toto pre KFOR nie je prioritou. My sme tu od toho, aby sme udržali mier. Humanitárna práca je v kompetencii UNMIK, teda medzinárodnej dočasnej správy Kosova. Tá sa snaží vybudovať politickú a ekonomickú stabilitu. Zaoberá sa aj medzinárodnými investíciami, výstavbou a ďalšími vecami. V organizácii brigády však stále máme aj oddelenie, ktoré zabezpečuje spoluprácu s UNMIK.

Má bezpečnostná situácia zlepšujúcu sa tendenciu?

– Je tu síce pokoj, ale vzhľadom na tak dlho trvajúci konflikt spojený s národ-

Plukovník Aleš VODEHNAL (43 rokov) absolvoval civilné gymnázium v Chrudime. Po štúdiu na Vojenskej vysokej škole vo Vyškove sa špecializoval na výsadkové vojsko. V jeho rámci pracoval v širokom spektre štábných a veliteľských funkcií. Postgraduálne štúdiá absolvoval v Brne a vo Veľkej Británii. Bol zástupcom veliteľa aj náčelníkom štábu 4. brigády rýchleho nasadenia Armády ČR. Má za sebou už jednu misiu v KFOR. Je ženatý, má dve deti. Medzi jeho záľuby patrí popri výsadkárstve čítanie.

nostnou nenávisťou je cítiť stále veľké napätie. Sú tu ale aj nové momenty. Pár dní po poslednej rotácii bolo rozhodnuté o privatizácii jednej továrne v priestore našej zodpovednosti. Po oznámení výsledku sa iný klan z prostredia kosovsko-albánskej väčšiny nevedel s rozhodnutím zmieriť. V priebehu pár hodín sa zišlo na protestnej demonstrácii pol tisícky ľudí. Našťastie sa to zaobišlo bez incidentov. Z ďalších problémov môžem spomenúť ilegálne prekračovanie administratívnej hranice medzi Srbskom a provinciou Kosovo. Často kontrolujeme incidenty spojené s použitím strelných zbraní, máme možnosť odstraňovať nastrožné výbušné systémy, zabezpečujeme cestné kontroly aj hliadkovanie v obciach. Vojaci sú povinní riadiť sa v oblasti bezpečnosti predpismi svojej

krajiny a pravidlami prijatými pre misiu KFOR.

Môžete zhodnotiť pripravenosť slovenských vojakov?

– Profesionálne sú pripravení veľmi dobre. Čo sa týka technického vybavenia takisto. Spomenul by som azda len ich osobnú výbavu, teda napríklad oblečenie proti dažďu či zime, kde majú oproti našim ľuďom trochu hendikep.

Aká je budúcnosť misie?

– Môžeme si síce želať, aby boli splnené politické či ekonomické podmienky na začatie rokovaní o konečnom štatúte Kosova, ale to posúdia politici. Poviem len toľko, že v bezpečnostnej oblasti ešte nie sú dosiahnuté požadované štandardy na to, aby KFOR nemusela pokračovať vo svojej činnosti.

Osobné väzby

Ked sa 8. júla 2005 na hraničnom priechode Bumbálka lúčili minister obrany SR Juraj Liška a jeho český rezortný partner Karel Kühn s vojakmi, odchádzajúcimi do misie KFOR v Kosove, hovorili aj o hrdosti na to, ako skvele dokážu spolupracovať naše ozbrojené sily a o vzájomných väzbách, ktoré posilňujú tradíciu tejto spolupráce. Tieto väzby majú pritom aj osobný či rodinný rozmer:

Novým veliteľom základne Šajkovac, kde je v Kosove dislokovaná väčšina slovenských a českých vojakov, je major Ladislav Nagy, ktorý pochádza z Nových Zámkov. Veliteľ slovenského kontingentu podplukovník Ľuboš Balucha má brata, ktorý donedávna slúžil v Armáde Českej republiky a jeho švagriná pracuje v bruselskej centrále NATO. Poručík Ľubomír Pančík velí slovenským vojakom, zabezpečujúcim stráženie monumetu na Kosovom poli, pričom jeho brat je dôstojníkom českej vojenskej polície. No a keď na kontrolu spojovacích zariadení nedávno zavítal na monument český nadporučík Milan Murgaš (obaja na fotografii), mohol len dodať, že časť jeho rodiny pochádza z Kysúc.

„Takýchto osobných väzieb je medzi nami viac, ale tie len dotvárajú rámec skutočnej profesionálnej spolupráce spojenej s partnerskou ústretovosťou všetkých českých a slovenských príslušníkov v tejto náročnej misii NATO,“ konštatuje pplk. Ľuboš Balucha. Stranu pripravil: **Pavol VITKO**

Vojaci štyroch armád v Levoči

Počas prvého júlového vikendu sa v Levoči uskutočnila 9. Národná vojenská púť. V tomto roku bola podľa Mons. Františka Rábeka, biskupa-ordinára Ozbroyených síl a ozbrojených zborov SR jej hlavnou myšlienkou rodina. Preto na rozdiel od predchádzajúcich ročníkov vojenskej púte vojaci neputovali cez Vojenský výcvikový priestor Zálubica, ale zišli sa spolu s kňazmi ordinariátu priamo v Levoči pred kostolom Minoritov.

Medzi vojenskými pútnikmi tentoraz chýbali vojaci povinnej služby. Vystriedali ich vojenski profesionáli a ich rodinní príslušníci. Nechýbali ani policajti, ďalej zástupcovia

väzenskej a justičnej stráže, zo zahraničia navyše aj čestnej stráže.

Okrem príslušníkov našich ozbrojených síl sa na vojenskej púti zišli aj ich kolegovia z Poľska, Nemeckej spolko-

vej republiky a Rakúska. Našich severných susedov reprezentovala jednotka

čestnej stráže prezidenta Poľskej republiky s vojenským kňazom majorom Janom Osinským. Z Nemecka prišli príslušníci Bundeswehru pod vedením vojenského dekana Joachima Simona. Medzi nimi boli aj traja flautisti. Rakúskych vojenských pútnikov viedol riaditeľ 'Inštitútu pre náboženstvo Mons. Werner Freisteter, ktorý je zároveň výkonným tajomníkom Medzinárodného združenia katolíckych vojenských duchovných (AMI).

Spoločne vystúpili po novonazvanej Aleji Jána Pavla II. na Levočskú horu a v nedeľu sa zúčastnili aj na pontifikálnej svätej omši, ktorú celebraval apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Henryk Jozef Nowacki a medzi pútnikmi bol aj predseda NR SR Pavol Hrušovský a predseda vlády Mikuláš Dzurinda.

Novozaložená tradícia stretávania sa rodín vojenských profesionálov na Levočskej hore za účasti príslušníkov armád najmä členských krajín NATO by mala pokračovať aj v budúcich rokoch.

Text a foto: **Jozef ŽIAK**

PodĎakovania

„Touto cestou ďakujeme zdravotníckym pracovníkom na oddeleniach ARO a traumatológie ÚVN Ružomberok, ktorí v máji a júni poskytli nášmu synovi Jozefovi Galkovi kvalitnú odbornú starostlivosť. Ďakujeme aj pracovníkom útvaru a vojakom základnej služby, ktorí preňho darovali krv.“

Rodina Galkova, Kamenica nad Cirochou

„Akcia pre členov odborovej organizácie Kovo pri Volkswagene Bratislava a ich deti je pre našu sedemtisícovú členskú základňu ozajstným dňom „D“, ktorý organizujeme každoročne na Partizánskej lúke v Bratislave. Spolu s množstvom atrakcií patrí k stálciam nášho programu

účast' členov Asociácie UN-V Slovakia zo Sereď. Ich minové polia a tunel z maskovačky ústili pri propagačnom stane Regrutačného strediska, ktorému velila kpt. Sedláková. Ľudský a profesionálny prístup celého tímu RS vyústil v celodenne nekončiaci rad detí pred ich stanom. Na podujatí sa zúčastnilo takmer 2000 ľudí celého vekového spektra. Vážny pán generál, prajeme Vám pri plnení dôležitých a neľahkých úloh čo najviac takých podriadených.“

Z listu ZO OZ KOVO pri Volkswagene genpor. Ľ. Bulíkovi

„Izby sú čistučky, bielizeň snehobiela, informačný systém dokonalý, takže nikto, komu by sa náhle

v špecializovanom vojenskom ústave pre choroby pľúcne v Novej Polianke priťažilo, nezostane bez pomoci. Primári, sekundári aj sestričky nešetria úsmevom a nadovšetko dobrou radou a rozpisom liekov i liečebných procedúr. Ústav už vyše dvadsať rokov vedie primár MUDr. Stanislav Piják. Je to nielen skvelý lekár, odborník, ale aj manažér. Úroveň liečenia môžem posúdiť i sám. Do liečebne som sa ledva vyštveral s tromi kusmi batožiny, dychčal som ani parný valec, no po troch týždňoch pomaly behám ani tatranský kamzík.“

Dr. Milan ČECHOVALA, PhD.

KRÁTKO

Americké letectvo objednalo prvú sériu bezpilotného lietadla s dlhým doletom RQ-4B Global Hawk. Pôvodná objednávka je na štyri kusy po 69 miliónov dolárov. V cene sú zahrnuté aj peniaze na pozemné kontrolné vybavenie, odpalovacie zariadenie a náhradné diely.

Čína vyvíja kolesový stíhač tankov na základe svojho bojového vozidla pechoty Typ 90. Vozidlo používať 105 mm kanón, zásoba munície je 30 kusov. Okrem toho je vyzbrojené guľometmi kalibru 7,62 mm a 12,7 mm. Má hmotnosť 30 ton a ovláda ho štvorčlenná posádka. Čína plánuje používať stíhače tankov v nových divíziách ľahkej mechanizovanej pechoty.

Americká firma Boeing sa v júli zapojila do konkurzu na nové stíhačky pre Indiu. Ponúkla stroje F/A-18 E/F Super Hornet. Indické letectvo chce nakúpiť 126 moderných lietadiel. Do súťaže sa už prihlásil ďalší americký výrobca Lockheed Martin, francúzska firma Mirage a ruský MiG.

Itálsko a Turecko spoločne vyvinuli nové prúdové cvičné lietadlo M-311. Stroj vychádza zo starších cvičných lietadiel firmy Aermacchi. Má výkonnejší a zároveň úspornejší motor a modernú elektroniku. Na piatich závesníkoch unesie náklad do hmotnosti 1000 kg. Lietadlo ponúkli aj Británii a Singapuru. Dodávky sériových lietadiel by sa mali začať v roku 2008.

India koncom júla úspešne otestovala novú raketu zem-vzduch krátkého dosahu. Trišul (Trojzubec) je poháňaný tuhým palivom a nesie 5,5 kg fragmentačnú hlavicu. Pri skúškach raketa zasiahla cieľ vo vzdialenosti 9 km, dosah by sa mal postupne ešte zvýšiť. Trojmetrovú raketu už otestovali na mori a proti pohyblivým cieľom. Má slúžiť námorníctvu, letectvu aj pozemným vojskám.

Čína dodá Indonézii technológie pre pohon a navádzanie rakiet s dosahom do 150 km. Rakety majú slúžiť ostrovej krajine na obranu pobrežia. Pomoc pri ich vývoji poskytnie čínska štátna firma Norinco.

Americká armáda objednala ďalšie M117

Americká armáda objednala ďalších 724 vozidiel M117 ASV (Armored Security Vehicle). Pôvodne ich vyvinuli v 90-tych rokoch pre vojenskú políciu. Zo 180 využívaných vozidiel je 130 v Iraku, kde sa osvedčili pri ochrane konvojov. Štvorkolesový trinásttonový M117 stojí 690 000 dolárov. Používa rovnakú vežu ako LAV-25 Piranha americkej námornej pechoty. Je vyzbrojený 12,7 mm guľometom a 40 mm automatickým granátometom.

Južná Kórea testuje bojové vozidlo pechoty NIFV

Južná Kórea začala testovať prototypy bojového vozidla pechoty nazvaného NIFV (Next Infantry Fighting Vehicle). Armáda plánuje nakúpiť 900 kusov, dodávky sa majú začať v roku 2008. Vozidlo je obojživelné, vo vode pláva rýchlosťou 6 km/h, na cestách dosiahne 70 km/h. Stroj má hmotnosť 25 t, je dlhý 6,7 m, široký 3,3 m a vysoký 2,4 m. Stojí 2,5 milióna dolárov.

Vozidlo je vyzbrojené 40 mm automatickým kanónom s kapacitou 300 výstrelů za minútu a protitankovými raketami. Má bohatú elektronickú výbavu – GPS, laserové a tepelné senzory, zariadenie pre nočné videnie či digitálnu komunikáciu a identifikačný systém. Okrem trojčlennej posádky môže prepravovať deväť vojakov.

Grécko nekúpi stíhačku Eurofighter, ale F-16

Grécko kúpi 30 nových stíhačiek F-16 Block 52 za 1,32 miliardy dolárov. Atény tiež podpísali opciu na ďalších 10 lietadiel. Grécka vláda tak zrušila rozhodnutie predchádzajúceho socialistického kabinetu nakúpiť 60 stíhačiek Eurofighter za 2,06 miliardy dolárov. Grécko tiež zváži, či nepodpíše ešte jednu dohodu na nákup ďalších 30 lietadiel F-16 s opciou na 10 naviac. Rozhodnutie nekúpiť Eurofightery nie je veľmi prekvapujúce. Grécko totiž vlastní už asi 140 stíhačiek F-16 rôznych mode-

lov a zavádzanie nového typu by znamenalo výdavky navyše na preškolenie personálu, na údržbu a na výcvikový program. Eurofighter tiež používa inú výzbroj ako F-16, pre ktoré už má Grécko dostatočné zásoby.

Nová strela na ničenie bunkrov

Spojené štáty čoskoro otestujú novú strelu na ničenie bunkrov. Štyri prototypy vyskúšajú na strelnici firmy Lockheed Martin v texaskom Dallase ešte tento rok. Nová zbraň má tupý nos, ktorý má spolu s vysokou rýchlosťou spôsobiť stlačenie vzduchu. Ten potom pred zbraňou doslova rozhrnie zem a vytvorí dutinu, cez ktorú sa strela prešmykne. Princíp vychádza z novej generácie superkavitáčných torpéd, ktoré okolo seba vytvárajú

vzduchové bubliny a vďaka nízkemu treniu dosahujú vysokú rýchlosť. Lockheed Martin dúfa, že superkavitáčné strely dosiahnu desiatnásobok účinku doterajších zbraní na ničenie bunkrov. Rekord drží vyššie dvojitonová bomba BLU-113, ktorá dokáže preraziť 7 metrov betónu alebo 30 metrov zeminu. Vďaka nižšiemu treniu nebude nová strela potrebovať taký hrubý plášť a bude tak mať viac miesta pre výbušniny alebo zápalné látky.

Rusko zakazuje Číne export stíhačiek JF-17 do Pakistanu

Rusko zakázalo Číne exportovať jej novú stíhačku JF-17 do Pakistanu, aj napriek tomu, že Islamabad zaplatil väčšinu nákladov na vývoj. Stroj JF-17 (označený aj ako FC-1 Čhao Čchi) totiž používa ruský motor RD-93 a Moskva si nechce pohnevať Indiu, ktorá je veľkým odberateľom ruských zbraní a rivalom Pakistanu.

JF-17 dosahuje rýchlosť Mach 1,6 a má dolet 1300 km. Unesie 3,6 ton výzbroje. Väčšina palubnej elektroniky pochádza zo západných krajín, najmä z Talianska. Prvýkrát letel pred dvomi rokmi a na jeho testoch sa podieľajú aj

pakistanskí piloti. Islamabad plánoval kúpiť 150 lietadiel. Ruský zákaz si teraz vyžiada isté diplomatické úsilie, alebo zmenu motora. RD-93 je variantou motora RD-33, ktorý poháňa MiG-29.

USA dodajú Pakistanu stíhačky F-16

Pakistan očakáva z USA dodávku dvoch použitých stíhačiek F-16. Hoci nejde o veľký obchod, má veľký význam. Washington totiž v roku 1990 zablokoval dodávky lietadiel na protest proti pakistanskému jadrovému programu. Teraz však sankcie uvoľnili ako odmenu za spojenectvo vo vojne proti terorizmu. Pakistanské letectvo má viac ako 30 stíhačiek F-16 starších modelov. Teraz naznačilo, že chce vytvoriť ďalšiu perť a v priebehu dvoch - troch rokov kúpiť ešte 25 strojov firmy Lockheed Martin novších modelov.

Thajsko nakupuje nové zbrane

Thajsko výrazne zbrojí v snahe potlačiť moslimskú rebéliu na juhu krajiny. Kabinet v júli schválil balíček 70 miliónov dolárov na nákup nových zbraní. Vláda chce kúpiť sedem helikoptér, 21 893 automatických pušiek, 1185 ťažkých a 1361 ľahkých guľometov. Krátko predtým získalo Thajsko ďalšiu výzbroj pomerne netradičným spôsobom. Z Ruska dostalo štyri vrtulníky Mi-17 výmenou za ryžu v hodnote 25 mil. dolárov. Z Číny zas prišlo 132 obrnených transportérov. Za každý z nich Thajsko zaplatilo ovocím v hodnote 300 000 dolárov.

Chile kúpi britské fregaty

Chile kúpi tri fregaty triedy Duke (Typ 23) od Veľkej Británie za 348 miliónov dolárov. Spolu s nedávnym nákupom štyroch fregát z Holandska bude mať Chile najmodernejšiu flotilu v Latinskej Amerike. HMS Norfolk, HMS Grafton a HMS Marlborough postavili v rokoch 1990 až 1997. Každá loď je vyzbrojená dvomi štvornásobnými odpalovacími zariadeniami protilodných rakiet Harpoon, 114 mm delom MK 8, dvomi 30 mm kanónmi, dvomi torpédometmi a protiraketovým systémom Sea Wolf. Fregaty tiež môžu niesť vrtulníky. Plavidlá majú výtlak 4900 ton, dĺžku 133 m a 185 členov posádky.

KRÁTKO

Poľská zbrojárska firma Bumar podpísala dva kontrakty s irackým ministerstvom obrany. Iraku dodá 600 obrnených áut Dzik III za 120 miliónov dolárov a 115 transportérov BTR-80 za 30 miliónov dolárov. Dodávky vozidiel by sa mali začať už v septembri.

Ruský export Rosoboroneexport uzavrel s Čínou dohodu na dodávku 100 leteckých motorov AL-31 za 300 miliónov dolárov. Čína už v roku 2003 kúpila 53 týchto motorov pre svoje stíhačky J-10.

Spojené arabské armády kupujú 180 starších obrnených transportérov M113 od Švajčiarska. Za jedno vozidlo zaplatia 53 000 dolárov. Všetky transportéry darujú novej irackej armáde.

Vojna v Iraku si vyžiadala masovú produkciu obrnenej verzie hummerov. Model M1114 sa mal pôvodne vyrábať v počte niekoľko sto kusov pre vojenskú políciu. Teraz sa produkcia zvýši na viac ako 4000. Jedno vozidlo stojí 205 000 dolárov - 70 000 za základný hummer, 65 000 za pancierovanie, zvyšok za výzbroj a vybavenie.

Koncom júla dokončila skúšobné plavby prvá z piatich nórskech fregát triedy F-310 Fridtjof Nansen. Loď postavili v Španielsku za približne 400 miliónov dolárov. Je dlhá 131 m a má 130-člennú posádku. Výzbroj tvorí 8 protilodných rakiet NSM, 32 protiletadlových rakiet Sea Sparrow, 76 mm kanón, štyri torpédomety, hlbinné nálože a vrtulník.

Americké námorníctvo vyradí 68 svojich lietadiel pre elektronický boj EA-6B a od roku 2008 ich začne nahrádzať 57 strojmi EA-18G. Táto varianta F-18F Super Hornetu ponese rovnaké elektronické vybavenie ako jeho predchodca EA-6B a bude asi o 10 miliónov dolárov drahšia ako základný model stíhačky.

India prijala do služby druhú z troch lodí triedy Godavari INS Beas. Fregata zatiaľ nemá nainštalovaný indický protiletadlový raketový systém Trišul a namiesto neho má zatiaľ izraelské rakety Barak. Loď nesie 16 ruských protilodných rakiet Ch-35, 76 mm kanón, štyri ruské 30 mm protiraketové komplety AK-630 a protiponorkové torpéda. Plavidlo je dlhé 126 m a má 313-člennú posádku.

Najsilnejšie US „bitevníky“

Súperi pre Jamato

Lode Iowa (archívne ČB foto), New Jersey, Wisconsin a Missouri (farebná kresba), ktoré vstupovali do služby od februára 1943 do júna 1944, boli skutočným postrachom. Ich šírka neprekročila 33 m (limit Panamského prielavu), ale dlhé boli vyše 270 m, čo zvýšilo ich plný výtlak na 57 540 t! Hlavnú výzbroj tvorilo takisto 9 diel kalibru 406 mm, ale išlo o nový typ s dlhšou hlavňou, ktorá umožňovala vystreliť 1 225 kg streľu až do vzdialenosti 39 km. Počet 127 mm diel zostal tiež nezmenený (10 dvojdelových veží), no rapídne zosilnela protiletadlová ochrana, ktorá napr. koncom vojny na Iowe pozostávala

Už dlhšie sme v našej rubrike nepredstavili vojnovú loď. Z простého dôvodu – v súvislosti so 60. výročím skončenia 2. svetovej vojny v Európe sme totiž pozornosť venovali pozemným a leteckým zbraňam z európskeho bojiska. Mier na Ďalekom východe a v Tichomorí však v septembri 1945 spečatili na palube jednej z najväčších a najsilnejších amerických bitevných lodí.

Hoci Spojené štáty vyšli z 1. svetovej vojny ako námorná mocnosť prvej triedy, v predvečer druhého svetového konfliktu to už o sebe tvrdiť nemohli. Snahy postaviť silnú armádu, letectvo a loďstvo proti čoraz jasnejším výbojným plánom Nemecka a Japonska brzdilo silné izolacionistické hnutie, usilujúce sa udržať USA mimo vojnového diania.

Medzivojnový vývoj

Hoci medzi vojnami vo väčšine lodstiev čoraz väčšiu dôležitosť pripisovali lietadlovým lodiam, tie neboli samospasiteľné a potrebovali sprievod bitevných lodí, krížnikov a torpédoborcov. V USA síce v rokoch 1918 – 1939 postavili viacero nových lodí, vrátane lietadlových, ale v kategórii bitevných ponechávali ešte mnohé z rokov 1. svetovej vojny a tesne po nej.

K najstarším patrili Florida, Utah, Wyoming a Arkansas s výtlakom od 22 000 do 26 000 t a hlavnou výzbrojou desiatich (prvé dve) a dvanástich 305 mm diel. Nasledovali New York a Texas (27 000 t, 10 x 356 mm), Nevada a Oklahoma (29 000 t, 10 x 356 mm), Arizona a Pennsylvania (32 600 t, 12 x 356 mm), New Mexico, Mississippi a Idaho (33 400 t, 12 x 356 mm), Tennessee a California (32 600 t, 12 x 356 mm) a napokon Maryland, Colorado, Washington a West Virginia (32 800 t, 8 x 406 mm). Posledné štyri lode (spustené na vodu v rokoch 1920 – 1921, pričom Washington nedokončili) ako prvé niesli delá kalibru 406 mm v štyroch dvojdelových vežiach.

Na prahu vojny

Nové bitevné lode začali v USA pod tlakom vojnovej hrozby stavať až v roku 1938. Prvou bola North Carolina spustená na vodu v júni 1940, za ňou nasledoval Washington dokončený v máji 1941. Tieto impozantné „sestry“ s dĺžkou 222 m, šírkou 33 m a plným výtlakom takmer 45 000 t niesli v troch trojdelových vežiach 9 diel kalibru 406 mm a ako se-

kundárnu výzbroj 20 diel kalibru 127 mm v desiatich dvojdelových vežiach. Dopĺňala ich protiletadlová výzbroj šiestnástich 28 mm kanónov a dvanástich

12,7 mm guľometov. Protiletadlové kanóny a guľomety však čoskoro nahradilo 15 kanónových štvorciat kalibru 40 a 20 mm, čiže dokopy 60 hlavní, pričom na North Caroline sa ich počet neskôr zvýšil až na 96! Aj to svedčí o urputnosti bojov v Pacifiku, v ktorých čoraz dôležitejšiu úlohu zohrávalo letectvo.

Nasledovali štyri lode triedy South Dakota (South Dakota, Indiana, Massachusetts a Alabama), z ktorých posledná vstúpila do služby v auguste 1942. Boli nepatrne menšie (dĺžka 207 m, výtlak 44 500 t), ale výzbroj mali s predchádzajúcimi „dvojčkami“ prakticky totožnú. Ani toto doplnenie flotily amerických „bitevníkov“ však ešte pomer síl v Pacifiku nevyrovnalo. Definitívnu prevahu nad japonským loďstvom v uvedenej kategórii priniesla až trieda Iowa – štyri najväčšie a najsilnejšie bitevné lode, aké kedy v USA postavili.

z 19 štvorkanónov kalibru 40 mm a 52 jednohlavňových kanónov kalibru 20 mm, teda dovedna zo 128 hlavní!

Ktovie, čo by sa stalo, keby sa lode triedy Iowa (max. rýchlosť 33 uzlov) stretli s japonskými „superbitevníkmi“ Jamato a Musaši (dĺžka 263 m, šírka 38,9 m, výtlak 69 100 t, delá 9 x 457 mm, 12 x 155 mm, 12 x 127 mm, 152 kanónov kalibru 25 mm, rýchlosť 27 uzlov)? Taká situácia však nikdy nenastala. Štyri najlepšie americké bitevné lode až do konca vojny nedostali šancu vstúpiť do priameho delostreleckého súboja s rovnocenným súperom a väčšinou chránili zväzy lietadlových lodí.

Najväčšiu slávu zožala Missouri, na palube ktorej v Tokijskom zálive 2. septembra 1945 podpísali bezpodmienečnú kapituláciu cisárskeho Japonska, čím sa definitívne skončila 2. svetová vojna.

PhDr. Ján DOLINAY

Foto: archív

Kresba: Rudolf TOMŠA

Douglas MacARTHUR

Armádný generál MacArthur patril medzi najvýznamnejších, najvplyvnejších, avšak zároveň aj najkontroverzných amerických veliteľov druhej svetovej vojny. Márnivý, sebecký, arogantný a často malicherný vojvodca, ktorý si nikdy nepripustil svoje nedostatky. Kto slúžil pod ním, buď ho miloval, alebo nenávidel. Avšak všetci, vrátane jeho nepriateľov, uznávali jeho strategickú brilantnosť, majstrovské ovládanie obojživelného spôsobu boja a jedinečnú schopnosť víťaziť s minimom strát.

Skvelý začiatok

Douglas MacArthur sa narodil 26. januára 1880 v Little Rocku v štáte Arkansas. Po skončení vojenskej akadémie vo West Pointe slúžil ako pobočník svojho otca na Filipínach aj v Japonsku. V rokoch 1904 – 1905 bol mladý Douglas pozorovateľom rusko-japonskej vojny, po skončení ktorej pôsobil ako vojenský pobočník prezidenta Theodora Roosevelta. Zásadný zlom v jeho vojenskej kariére znamenala prvá svetová vojna. Ako náčelník informačnej kancelárie ministerstva vojny zaujal vplyvných vojenských predstaviteľov svojimi plánmi na aktívne zapojenie jednotiek Národnej gardy do bojov po boku pravidelnej armády v prípade vstupu USA do vojny. Po tom, čo dostal možnosť vytvoriť z jednotiek Národnej gardy plne bojascapnú divíziu, prevzal v jej organizácii post náčelníka štábu. V bochoch neskôr velil brigáde, aby v závere vojny prevzal velenie celej divízie, ako najmladší divízny veliteľ vojny. Svojím odvážnym a neohrozeným velením si získal obľubu vojakov a vyslúžil si okrem štyroch strieborných hviezd Za statočnosť aj ocenenie vrchného veliteľa Amerických expedičných síl generála J. J. Pershinga, ktorý o ňom vyhlásil, že je najväčším veliteľom amerického vojska.

Filipínska kapitola

MacArthur zostal v Európe v rámci okupačnej služby až do júla 1919, kedy prijal ponuku „šéfovať“ West Pointu. Stal sa najmladším dôstojníkom v tejto funkcii v histórii akadémie, v ktorej sa zaslúžil o modernizáciu výcvikového programu a zefektívnenie procesu veliteľskej prípravy. Od roku 1922 pôsobil v rôznych funkciách na Filipínach, ktoré sa mu mali stať druhou vlasťou. Reputácia schopného a razantného dôstojníka, najmä však vplyvné známosti „zariadili“, že bol v roku 1930 poverený vykonávaním funkcie náčelníka štábu pozemného vojska a povýšený na brigádneho generála. Napriek finančnému kráteniu v období všeobecnej hospodárskej krízy sa mu aspoň čiastočne darilo získavať politickú podporu pre modernizáciu leteckých a tankových jednotiek.

V októbri 1935 MacArthura preložili späť na Filipíny, aby viedol americkú vojenskú misiu a dozeral na budovanie filipínskych ozbrojených síl. Po preložení do zálohy zostal pôsobiť v Manile ako vojenský poradca v hodnosti filipínskeho poľného maršala. Vzhľadom na rastúcu agresivitu Japonska bol v júli 1941 povolaný späť do

činnnej služby ako veliteľ vojenských síl USA na Ďalekom východe s úlohou mobilizovať vojenské oddiely na Filipínach a pripraviť ich na možnú japonskú inváziu. Počet filipínskej armády sa mu síce podarilo takmer šesťnásobne zvýšiť, jej nízka bojová hodnota, absencia podpory zo strany námorníctva, ako aj podcenenie inváznych síl ním samotným, iba prispeli k úspechu japonskej „bleskovej vojny“. Koncom decembra 1941 bol donútený stiahnuť sa najprv na polostrov Bataan a neskôr na ostrovnú pevnosť Corregidor, ktorú 11. marca 1942, dva mesiace pred kapituláciou amerických a filipínskych jednotiek na ostrove opustil na prezidentovu žiadosť so vzletnými slovami – „Ja sa vrátim“. Návrat spojeneckých vojsk na tieto ostrovy sa stal preňho otázkou vojenskej cti.

Vojenský manažér a vojak

MacArthur po príchode do Austrálie prevzal vrchné velenie spojeneckých vojsk Juhozápadnej oblasti s naliehavou úlohou zastaviť postup Japoncov v Tichomorí, získať strategickú iniciatívu a obnoviť spojeneckú kontrolu nad touto oblasťou. Úloha bola veľmi náročná. MacArthur sa musel vyrovnáť so skutočnosťou, že Spojené štáty mali záväzok prednostne bojovať proti Nemecku, kým vojenské operácie na tichomorskom bojisku mali mať až druhotný význam. Vehementným presadzovaním svojich názorov na prvoradé porazenie krajiny vychádzajúceho slnka a na spôsob vedenia bojových operácií, si znepriatelil mnoho spojeneckých veliteľov a povýšeným správaním vyvolával časté nezhody. Napriek tomu našiel spoločnú reč s veliteľom Tichomorskej oblasti, admirálom Ch. W. Nimitzom, čo bolo vzhľadom na rivalitu medzi americkým pozemným vojskom a vojnovým loďstvom dosť prekvapujúce, avšak veľmi dôležité. Obaja sa zhodli na spoločnej stratégii a koordinácii bojových operácií v Tichomorí. Po úvodných ťažkých a nákladných bojoch o Novú Guineu, Šalamúnove ostrovy, no najmä o Guadalcanal, prišiel začiatkom roku 1943 MacArthur s prevratným plánom vyhybať sa miestam s veľkou koncentráciou nepriateľských jednotiek a sústreďovať sa na neobsadené, resp. slabo bránené body, všetko za bezprostrednej podpory námorníctva a námorného letectva. Jeho taktika sa čoskoro stala v armáde známa ako metóda „žabích skokov“ a slávila obrovský úspech. Japonské jednotky boli na obchádzaných ostrovoch postupne izolované a japonské letectvo prichádzalo o operačné základne.

Nekompromisný hrdina

MacArthur v novej hodnosti armádneho generála čoskoro prevzal vedúcu úlohu na tichomorskom bojisku. Dokázal koordinovať pozemné letecké a námorné sily, vďaka čomu sa úspešne realizovali obojživelné operácie. Sériu takýchto ťažení sa Spojenci nakoniec dostali až k samotným japonským ostrovom, pričom sa MacArthur „cestou nezabudol zastaviť“ na Filipínach, aby ukázal, že svoje sľuby vie plniť. 2. septembra 1945 to bol on, kto prijal v Tokijskom zálive japonskú kapituláciu. Jeho popularita dosiahla najvyšší zenit. Vynikajúce strategické schopnosti účinne využívať ľudské a materiálne zdroje, odvaha a neohrozenosť, veliteľská prítomnosť motivujúca vojakov, to všetko mu získalo značný obdiv, ktorý vedel dokonale využívať. Bol vojvodcom, ktorý si potrpel na veľkú osobnú reklamu. Svojou výstrednosťou sa postaral o to, aby sa v USA vedelo, že to bol on, kto sa rozhodujúcou mierou pričinil o víťazstvo vo vojne.

Mal preto veľa nepriateľov. Vo veľkej obľube ho nemali generáli G. Marshall a D. Eisenhower, s dešpektom na neho hľadel aj prezident Franklin D. Roosevelt. Úspechy, ktoré za ním stali, ho však udržiavali na výšni aj po vojne, keď slúžil vo funkcii veliteľa amerických okupačných vojsk v Japonsku, resp. náčelníka veliteľstva amerických síl na Ďalekom východe. Výraznou mierou sa podieľal na obnove krajiny, čím si získal oddanosť a úctu obyvateľstva. Po vypuknutí kórejskej vojny prevzal vrchné velenie vojsk OSN a svoje kvality opäť raz preukázal geniálnou obojživelnou operáciou pri Inčchone a nezadržateľným postupom do vnútrozemia Severnej Kórey. Po zahnaní jednotiek OSN čínskou armádou späť do Južnej Kórey otvorene požadoval atómovú odvetu voči Číne, čím sa stal politicky neúnosným. MacArthura zbavili v apríli 1951 velenia a stiahol sa do ústrania. Zomrel 5. apríla 1964 vo Washingtone.

Alex MASKALÍK

Vojenský historický ústav Bratislava

Snímka: archív VHÚ

Pohoda a koniec vojenčiny

„Dostal som síce predvolanie na vojenskú správu, no kvôli štúdiu na vysokej škole mi dali odklad. Preto fakt, že minister obrany Juraj Liška vyhlásil tu na festivale Pohoda v Trenčíne koniec vojenčiny, je jednoducho skvelý!“ radoval sa 15. júla na trenčianskom Vojenskom letisku Silvester Buček z Bratislavy.

Ukážky boja zblízka, airsoftová strelnica, lezecká stena, paintball, expozícia historickej aj súčasnej vojenskej techniky, regrutačné stredisko, výstava vojenského fotografa Michal

hudobnými hviezdami bola americká formácia Garbage, britská skupina The Prodigy, potlesk zožali aj Miro Žbirka, Jaromír Nohavica či Milan Lasica, ale inak medzi mladými návštevníkmi mimo-

Na vojenskom letisku

„Na desať profesionálnych vojakov máme v súčasnosti jedného vojaka základnej služby,“ povedal minister obrany

Juraj Liška na tlačovej konferencii k zastaveniu povolávania brancov do Ozbrojených síl SR. Konkretizoval, že v porovnaní s pôvodnými plánmi je to asi o tisícku viac. Vojsko preto už nepotrebuje vojakov povinnej služby a posledný „základák“ odíde z kasárni 22. decembra. „Preto si môžeme dovoliť nepovolávať mladých ľudí v septembrovom a novembrovom odvodovom termíne,“ povedal minister na spoločnom brífingu s náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálporučíkom Ľubomírom Bulíkom.

Ukončenie vojenčiny bolo na Pohode aj témou debaty Pod Lampou Štefana Hríba a Juraja Kušnierika. Minister zároveň divákovi v Aréne TB musel vysvetliť, „ako sa mohlo stať, že sa pri organizovaní Pohody dali dohromady tak slobodomyselní ľudia, ktorí organizujú a navštevujú Pohodu na jednej strane a ozbrojené sily, na ktorých letisku sa festival koná“. J. Liška

odpovedal, že ešte ako primátor Trenčína sa stretol s organizátorom Pohody Michalom Kaščákom. Sľúbil mu, že sa vynasnaží pomôcť pri hľadaní novej lokality pre festival, pretože Poho-

da sa dostala do problémov s priestormi. Už vtedy si vytipovali ako najvhodnejšie miesto trenčianske letisko. J. Liškovi sa tento sľub M. Kaščákovi a s ním aj všetkým mladým ľuďom podarilo splniť až vlni, keď už bol ministrom obrany. „Táto spolupráca je korektná a zmysluplná, pretože chceme dokázať, že Ozbrojené sily SR sú nielen pripravené zasiahnuť pri bezpečnostných ohrozeniach a pomáhať pri živelných katastrofách, ale aj takto komunikovať s občanmi a vychádzať im v ústrety. Som rád, že sme sa s Mišom dohodli a že ste tu,“ uzavrel minister.

Odozvy

Už spomenutý Silvester Buček ako študent sociológie síce pripustil, že zopár mladým ľuďom by sa možno pár mesiacov v uniforme kvôli ich „zdisciplinovaníu“ zišlo, ale inak tvrdí, že polročná vojenská služba bola zbytočným vyhadzovaním peňazí.

„Ja som mal s vojakmi komplikovanejšie vzťahy. Na vojnu som ísť nechcel a neprišiel som ani na odvod. To však nebolo také jednoduché, pretože

Burzu či prezentácia účasti v zahraničných operáciách – to všetko bolo súčasťou prezentácie Ozbrojených síl SR na najväčšom slovenskom hudobnom festivale Pohoda v Trenčíne. Najžiarivejšími

riadne rezonovalo ukončenie povolávania na základnú vojenskú službu. Minister obrany Juraj Liška svoje rozhodnutie vyhlásil na Pohode v piatok večer a odmenou mu bol buráčajúci aplauz.

som si za to „vyslúžil“ podmienený trest. Druhý raz som už na odvode bol, no ešte ma nepovolali. Som si istý, že armáda to lepšie zvládne bezo mňa. Slúžiť vo vojsku budú len tí, ktorí chcú a tak to má byť,” prízvukoval ďalší Bratislavčan Karol Ch. „A ešte niečo – ten nápad s Pohodou na vojenskom letisku bol skvelý,” dodal nadšený Karol.

„Ten kto chce byť vojakom, tak si cestu do ozbrojených síl nájde aj dobrovoľne. Trebárs aj cez regrutačné stre-

disko, ktoré máte tu na Pohode,” pridal sa Daniel Sninský z Humenného. „My by sme aj tak takú armádu, ktorá by nás ochránila samostatne, nikdy mať nemohli. Preto je dobré, že sme v NATO a že aj preto môžeme mať čisto profesionálne vojsko,” dodal Miroslav Pašiak z Revúcej, ktorý sa síce nedávno z vo-

jenčiny vrátil a má na ňu dobré spomienky, no je jednoznačne za profesionalizáciu armády. „Šesť mesiacov – však to bolo zbytočné a som rád, že sa to konečne skončilo,” prízvukoval počas vynikajúcej festivalovej nálady Matej Jasenka zo Žiliny, ktorý prišiel na Pohodu aj s pätnástimi kamarátmi.

Okrem iného sa mu veľmi páčil aj koncert hudby ozbrojených síl, ktorý v piatok otváral program. Dav poslucháčov a skvelá atmosféra prekvapila zástupcu veliteľa hudby por. Borisa Hokinu a dirigenta npor. Petra Hudeca. Mávajú síce až 300 hudobných produkcií ročne, ale s takým veľkým, spontánnym a žilivým obecenstvom sa ešte nestretli.

„Z donútenia nie je nič dobré, preto nech žije profesionálna armáda,” tešili sa zaľúbenci Braňo Hargaš z Moravského Lieskového a Oľga Medňanská zo Starej Turej. „Nemôžem povedať nič iné len to, že tým, čo chcú ísť slúžiť ako profesionálni vojaci, držím palce. No a s tými chlapcami a dievčatami, ktorí by kvôli službe v armáde trpeli a bola by pre nich príťažou, s tými sa ukončeniu vojenskej služby úprimne, naozaj úprimne teším,” poznamenala Eva Lišková, ktorej manžel, súčasný minister obrany, bol na základnej vojenskej službe, keď už mali dve deti.

Pavol VITKO

Foto: **Michal BURZA**

Profesionáli a ženská krása

Andrea Derevjaniková, 20-ročná Prešovčanka, prebrala 6. augusta v rámci Soboty s profesionálnou armádou od predsedu poroty ministra obrany Juraja Lišku ocenenie Miss Domaša - Valkov 2005.

Okrem iného získala aj poukaz na rekreačný pobyt vo vojenskej zotavovni Tatranské Zruby a let na tandemovom padáku. Obe tieto ceny jej venoval rezort obrany, ktorý bol jedným z organizátorov vydarenej akcie. Do rekreačného areálu prilákala tisícky návštevníkov - organizátori oznámili pätnásť tisíc zvedavcov.

Ženy láka uniforma

Mnohí z nich, mladí muži, ale aj ženy si našli cestu do stanu improvizovaného regrutačného strediska, aby získali informácie o možnom vstupe do radov profesionálnej armády. Podľa šéfov regrutačných stredísk v Prešove a v Košiciach kapitánov Jozefa Baloga a Norberta Hriba záujemcovia sa pýtali predovšetkým na nový zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov, ich platové podmienky, sociálne zabezpečenie a vysielanie do zahraničných misí.

Možný vstup do ozbrojených síl zvažuje aj 23-ročná Jana Kováčová z Michaloviec. „Pred rokom som ukončila štúdium na košickej Technickej univerzite a odvtedy si

okrem krátkodobých brigád nemôžem nájsť na východe miesto. Podľa toho, čo mi povedali pracovníci regrutačného strediska, ale aj známi, asi jedna z najlepších možností, ako sa zamestnať, bude zrejme vstup do armády. Ešte si to nechám celé prejsť hlavou,“ už čiastočne rozhodnutá povedala plavovlasá Jana. A v ten augustový deň pri priehradnej nádrži nebola sama, čo takto uvažovala...

Piloti z prešovskej leteckej základne predviedli na zatiahnutej večernej oblohe svoje majstrovstvo vovládaní vrtuľníkov Mi-17 a Mi-24. Príslušníci žilinského pluku Jozefa Gabčíka pod vedením kapitána Mariána Haluzu uskutočnili efektívny zoskok do vymedzeného priestoru pri hladine vodnej plochy. Neskôr ich kolegovia vedení rotmajstrom Martinom Janotom zaujali návštevníkov ukážkami bojového umenia a boja zblízka. Večerná tma, v ktorej bolo osvetlené len miesto ich vystúpenia, ešte viac umocňovala zážitok z tohto vystúpenia.

Ohňostroj pre víťazku

Rezort obrany reprezentovali aj príslušníci prešovského útvaru Vojenskej polície.

Poručík Milan Pomfý a ďalší vojenský policajti divákovi predviedli ukážku zásahu proti narušiteľovi poriadku. Pri vyhlásení víťaziek súťaže najkrajších dievčat sa vojaci postarali svojou strelbou i ohňostrojom o nezabudnuteľný zvukový i svetelný efekt. Víťazná Andrea Derevjaniková (na fotografii tretia zľava) i Miss sympatia Lucia Jánošíková boli síce spočiatku trochu prekvapené, ba až vylakane, no potom svorne skonštatovali, že asi

žiadna súťaž krásy na Slovensku sa nemôže pochváliť podobnou zvukovou a svetelnou kulisou.

O ďalšiu vydarenú akciu Leta s profesionálnou armádou sa na Domaši postarali aj hudobné skupiny Taktici, P.S., bronzový finalista zo súťaže Slovensko hľadá superstar Tomáš Bezdeda i zabávač Štefan Skrúcaný.

Jozef ŽIAK

Foto: **Michal BURZA**

Posledná prísaha pod Tatrami

V posledný júlový piatok zaznelo na Hradnom námestí v Kežmarku z úst 222 vojakov posledný raz: „Tak prisahám!“ Mladí muži, ktorí prvého júla narukovali na základný výcvik do Výcvikovej základne Kežmarok, absolvovali v predchádzajúcich týždňoch náročný výcvik. Počínajúc poradovou či taktickou prípravou až po strelby. Celkovo vystrelali 7843 cvičných a 8268 bojových nábojov. Pri výcviku v neďalekom Vojenskom výcvikovom priestore Zálubica prešli okolo 130 kilometrov...

Podľa veliteľa základne majora Milana Gajdoša zhruba 10 percent z nich prejavilo predbežný záujem o službu profesionálneho vojaka. Medzi nimi aj vojak Marek Peltram, ktorý ako prvý prekročil pri rukovačke bránu kežmarských kasární. Rodák z Jelšavy bol s výcvikom spokojný.

„Spočiatku to bolo trochu náročnejšie po fyzickej stránke, ale rýchlo som si zvykol. Môj cieľ: stať sa profesionálom, to nezmenilo. Skôr naopak,“ hovorí Marek, ktorý bude vo vojenčine pokračovať v neďalekej Zálubici.

Jaroslav Vývlek, za sily výcviku a podpory brigádny generál Miroslav Kocian i primátor mesta, bývalý profesionálny vojak major v zálohe Igor Šajtlava, ktorý si na túto príležitosť obliekol vojenskú uniformu. Málokto vedel, že primátor v nej slúžil aj v zahraničnej misii.

Otec strieľal pri Kaspiku

Rodičia a príbuzní doslova z celého Slovenska sa snažili medzi viac ako dvoma stovkami vojakov nájsť toho svojho. Pani Anna Kutláková zo Zlatých Moraviec vyzerala syna Marka, Elena Drobná z Trnavy Eduarda, Olga Gurišová z Kolačína pri Dubnici nad Váhom Vladu, Mária Lapčková zo Stropkova Marka a Margita Cíváková z Nitry Jozefa. Jej manžel, taktiež Jozef, poznamenal, že slúžil dva roky na Šumave u raketákov v Janoviciach nad Úhlavou a celé tri mesiace prežil na strelniciach v bývalom Sovietskom zväze, neďaleko Kaspického mora.

„Som rád, že už nebudú musieť chodiť chlapi na vojenčinu, na druhej strane som hrdý, že práve Jozef má tú česť byť medzi poslednými,“ poznamenal viditeľne dojatý otec, ktorý konečne zbadal kde stojí jeho syn. Aj keď niektorí vojaci šomrali, že keby boli vedeli, že budú poslední, asi by nenarukovali, nakoniec sa zhodli, že za ten celý mesiac vytvorili v Kežmarku dobrý kolektív. Aj taká bola historicky posledná vojenská prísaha pod Tatrami.

Jozef ŽIAK

Foto: Michal BURZA

Primátor v uniforme

Za posledné dva roky celkom v Kežmarku pripravili takmer 10 tisíc vojakov. Staral sa o nich kolektív vyše sto profesionálnych vojakov. Najlepšie výsledky pri výcviku dosahoval veliteľ roty kapi-

tán Ľubomír Porubský, inštruktori: rotný Juraj Hanis, rotmajstri Karol Zámeška, Martin Kuziel a Róbert Debnár. Veliteľ základne konštatoval, že hoci to bolo posledný raz, čo veliteľia pripravovali vojakov a čoskoro budú musieť riešiť otázku, kde po skončení činnosti základne pokračovať vo svojej vojenskej kariére, úroveň výcviku bola veľmi dobrá. Oproti iným nástupným termínom mali takmer o dve tretiny vojakov menej. Teda sa mohli viac venovať každému jednotlivcovi.

Spomedzi vojakov povinnej služby, ktorí na kežmarskom námestí zložili pred svojimi veliteľmi, rodičmi a príbuznými prísahu, dostali ďakovný list veliteľa za najlepšie výsledky v základnom výcviku vojaci: Ján Rybár, Branislav Prokeš, Vlastimil Petrovic a Adam Fardoš. Veľa úspechov v ďalších mesiacoch vojenčiny im zaželal za Generálny štáb OS SR brigádny generál

Pani Anka

Nepoznáte? Poznajú ju všetci v kežmarských kasárňach! Aj za ich bránami v Kežmarku a všetci, ktorí majú niečo spoločné s kultúrou v ozbrojených silách. Anna Sláviková - pre všetkých skôr pani Anka alebo len Anka. Patrí k tisíckam zamestnancov OS SR, ktorí síce nenosia vojenskú uniformu, ale ich práca je nezastupiteľná a svoje životy spojili s kasárenskými múrmi.

Narodila sa pred štyridsiatimi štyrmi rokmi v Snine. V Bardejove sa vyučila a zmaturovala v obuvníckom remesle, ale vzápätí sa vydala za čerstvého poručíka Jozefa Slávika z Popradu. Ako to už vo vojenských manželstvách býva, s nasadením obrúčky si obula aj túlavé topánky na večné putovanie po posádkach, kde slúžil jej manžel – motostrelec. Nehovoriac o dlhých obdobiach odluky v cudzom prostredí, keď sa manžel pohol ďalej a rodina zostávala v predchádzajúcom pôsobisku. Každé z troch detí manželov Slávikovcov má iné miesto narodenia. Denisa (23) Sninu, Lukáš (20) Prachaticu a najmladší Jozef (12) Michalovce. Pani Anka pri stálych sťahovaníach menila zamestnania podľa situácie. Získala ďalšie kvalifikácie, naučila sa mnohé užitočné veci – napr. šiť, ale aj schopnosť žiť skromne, riešiť problémy samostatne, veriť si, prekonávať ťažkosti s entuziazmom seba vlastným. V roku 1993 pplk. Slávik zakotvil v kežmarskom tankovom útvere, o rok neskôr za ním prišla celá rodina. A už zostali.

Zamestnankyňa ozbrojených síl

Pani Slávikovej sa podarilo zamestnať vo výstrojnóm sklade vojenského útvaru. V zime na pracovisku občas mrzlo, ale bola spokojná, lebo rodina žila spolu a veliteľ útvaru, vtedy plukovník, dnes brigádny generál Vývlek jej sľúbil prácu na spisovni. Človek mieni, život mení. Zo spisovne bola knižnica na klube. „Keď mi to oznámili, rozplakala som sa. Vôbec som nevedela, čo ma čaká, či budem vedieť túto prácu robiť.“

Dnes? Veruže by nemenila! Posúďte... „Knižnica a klub sú mojím druhým domovom. Som stále v kontakte s ľuďmi a cítim, že som pri tejto práci povyrástla. Náčelník klubu podplukovník Hvizdoš ma zasnivil do administratívy, knižničnej agendy, postupov tejto špecifickej kultúrnej práce, z čoho čerpám dodnes. Ale najdôležitejšie, čo ma naučil, bolo, že sme tu pre ľudí. Vstúpil mi aj prístup k práci: Vždy sa dá nájsť riešenie, ako vec urobiť. Treba len porozmýšľať a nájsť cestu.“

Po zrušení funkcie náčelníka sa stala „paňou klubu“ vo funkcii referentky pani Anka. Zabezpečuje kultúrne predstavenia pre príslušníkov útvaru, ale aj spoluobčanov z Kež-

marku. Napríklad premietanie filmu, pomáha aj pri záujmovom – umeleckej činnosti, pripravuje jej prehliadky a festivaly, organizuje plesy, Mikulášske nádielky a MDD. Navyše pomáha pri sprostredkovaní podujatí pre civilnú verejnosť a školy z Kežmarku v priestoroch klubu, ktorého sála má najväčšiu kapacitu v meste.

Knižnička so srdcom

Srdcovou záležitosťou pani Anky ostáva knižnica s vyše 2500 knihami. Sama preferuje náučnú literatúru s psychologickou problematikou, ale prečíta si aj romantickú beletriu. Knihami je rovnako „postihnutá“ celá rodina. Čítajú všetci a veľa, okrem najnovšieho člena rodiny – sučky Nely.

Pani Anka sa zdôveruje: „Tak ako v klube poznám každý centimeter javiska, každý schovaný vypínač, či uvoľnenú dlaždicu a parketu, tak poznám aj obľúbené žánre stálych návštevníkov knižnice a viem celkom úspešne odhadnúť aj príležitostných a nových čitateľov. Profesionálni vojaci hľadajú často učebnice angličtiny. Študujúci aj učebnice psychológie, spolu so zamestnancami chodia pravidelne po odbornú literatúru. Ženy rady čítajú romantické či historické romány a bestsellery z lekárskeho prostredia. Trochu ťažšie je to s vojakmi povinnej služby. Majú o knižnicu záujem, ale ak neostanem dobrovoľne pracovať do večerných hodín, nestihnajú kvôli výcviku výpožičnú dobu. Navyše treba u nich strážiť aj vrátenie za-

požičanej knihy. Knižničný fond sa usilujem z toho mála pridelených finančných prostriedkov obnovovať a nenakupovať príliš drahé knihy, aj keď sú žiadané. Momentálne najdrahšou je Encyklopédia vedy.“

O tom, že pani Anka robí svoju prácu so srdcom, svedčia aj viaceré pozdravy predovšetkým od bývalých „základákov“, ktorí našli počas vojenskej v jej kráľovstve útočisko a realizovali svoje schopnosti a záľuby. Ďakujú v nich za oázu pokoja, fantázie a povzbudenie medzi múrmi kasární. Veď – pridť sa pozrieť a pred vstupom do knižnice vás privíta nadpis: Kto nechce – hľadá dôvod, kto chce – hľadá spôsob!

Stranu pripravila: Soňa JAROŠOVÁ
Foto: Michal BURZA

Najlepšia študentka

Trikrát sa 8. júla aula Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši zaplnila rodičmi a blízkymi 361 promujúcich študentov.

Z 236 vojenských a 125 civilných študentov denného a externého štúdia sa 41 najlepších dočkalo pri preberaní červeného diplomu za štúdium s vyznamenaním aj slávnostných fanfár. A len jediný študent prevzal diplom a cenu pre najlepšieho. Pod váhou obrovskej krištáľovej vázy sa zohla stíhla čerstvá poručíčka Ing. Annamária Macková.

Dvadsaťštyriročná Trebišovčanka študovala na AOS odbor tylové služby – proviantné zabezpečenie. V indexe mala skoro samé jednotky. Tri roky sa venovala ŠVOČ v oblasti štatistiky a dosiahla vynikajúce výsledky. V poslednom roku reprezentovala na AOS v Budapešti a na Univerzite obrany v Brne, kde zvíťazila. „Vojenská vysoká škola ma naučila riešiť problémy pokojne, byť odolná v záťažových situáciách, zvoliť si priority. Spoznala som nových ľudí, priateľov, získala nové skúsenosti. Vďaka účasti na zahraničných ŠVOČ som spoznala nové miesta, získala dôležité kontakty,“ hodnotí Annamária. Po škole nájde uplatnenie ako dôstojníčka na veliteľstve logistiky v Trenčíne.

Zakladal Biele albatrosy

Pre Mariána Sakáča bolo doslova symbolické, že prvý let ako poslucháč košickej Vysokej školy leteckej absolvoval v letovom priestore číslo deväť. Okrem iného zahrňoval oblasť Prešova, Lipian a Gíraltoviec. Vo vzduchu sa vznášal presne nad tým ihriskom na okraji centra Šariša, kde ako malý chlapec sníval svoj veľký sen. Sen o tom, že sa raz stane pilotom.

Takéto sny malo množstvo chlapcov v jeho veku. Mariánovi sa na rozdiel od mnohých iných splnil. Po maturite v prešovskej Vojenskej strednej odbornej škole leteckej sa dostal po prísnom výbere na pilotku. Nasledoval kurz na inštruktora lietania v Piešťanoch, necelý rok v horúcej Afrike, plzenské letisko Líně a potom stovky a stovky hodín s novými adeptmi lietania v košickej škole. Najskôr za riadiacimi pákami lietadla L-29 Delfín, neskôr na L-39 Albatros. Prepracoval sa až na zástupcu veliteľa pluku pre letecký výcvik.

Impulzom boli Bolkovce

Už vtedy poškľuľoval po Košickej akrobatickej šestke, ktorá napokon zanikla. V novembri 1990 sa naskytla príležitosť nadviazať na jej tradíciu. Blížili sa Majstrovstvá sveta v parašutizme, ktoré sa v nasledujúci rok mali uskutočniť v Bolkovciach pri Lučenci. Slávnostným preletom ich mala otvoriť letka košickej školy. Vtedy, 27. novembra 1990, sa pod vedením podplukovníka Mariána Sakáča zišli záujemcovia o akrobatické lietanie, ktorí neskôr tvorili jadro budúcich Bielych albatrosov: podplukovníci Jiří Dobeš (posledný lietajúci člen Košickej šestky), Ivan Chvojka, majori Jaroslav Horník, Jaroslav Baláž a Ľuboš Novák. Koncom apríla nasledujúceho roku skupina dostala výpis z rozkazu o príprave na uskutočnenie leteckých ukážok v rámci Display teamu československého vojenského letectva. Nasledovali prvé úspešné vystúpenia v Bolkovciach, neskôr prelet celej šest-

ky pred 50 000 nadšených divákov v Píerove.

Začali prichádzať prvé pozvania zo zahraničia. Biele albatrosy s Mariánom sa postupne prepracovali medzi európsku špičku v leteckej akrobacii. Medzi také skupiny, ako sú britskí Red Arrows, francúzska Patrouille de France či talianska Frecce Tricolori. Spočiatku si ich v Európe mylili s Čechmi i Slovincami – ako napríklad pred vystúpením v Dánsku. Po ňom

už vedeli aj na Jutskom poloostrove, že Biele albatrosy sú zo Slovenska. Ku skupine neodmysliteľne patril major Stanislav Rodziňák, podplukovník Jozef Kello a major Peter Fianta. Ale aj jej manažér major Peter Lele a letovod major Miroslav Kelemen (v súčasnosti v hodnosti plukovníka veliteľ prešovskej leteckej základne).

Až na niektoré výnimky (major Novák bol rodák z južných Čiech a podplukovník Chvojka spolu s majorom Fiantom boli zo západného Slovenska) tvorili Biele albatrosy východniari. Prešovčan podplukovník Sakáč, Michalovčania ma-

ukazovať, kde Slovensko vlastne je. Ale keď sa vydali vystúpenie na najväčšej leteckej show v anglickom Fairforde a tleska vám štvrtí milióna ľudí, tak to je zážitok na celý život," spomína Marián Sakáč. Je v tom aj trochu nostalgie. Mal smolu. V čase najväčšej slávy Bielych albatrosov musel odísť. V júli 1996 sa pri bežnom cvičnom lete v skupine vplyvom náhle turbulencie zrazil s lietadlom, ktoré ho podlietavalo pri zmene zostavy. Marián nevidel pred seba. Plechy z prednej časti stroja zakrývali kabínu. Až celkom nad zemou sa katapultovali...

Prišli prvé zdravotné problémy. Pri jednom z nácívkov mu skupina uletela. Pri vysokých preťaženiach, ktoré sú charakteristické pre vystúpenia akrobatickej skupiny sa zdravotné problémy opakovali. Marián stál pred nepopulárnym rozhodnutím. Odísť od lietania! Plný význam týchto slov pochopí len ten, pre ktorého sa stalo lietanie všetkým. Pre toho, kto o ňom sníval kdesi na pažiati tak ako Marián.

Stratil chuť, zostali spomienky

Zostali spomienky na 5700 letov, vyše 2200 hodín strávených za kniplot Delfínov a Albatrosov, ale aj na množstvo poslucháčov leteckej školy, ktorí v súčasnosti patria medzi špičku vojenského letectva nielen na Slovensku, ale aj v Čechách, Maďarsku a ďalších krajinách v Ázii a v Afrike.

Nie všetky spomienky sú však radostné. Jeho bývalý kolega major Jaroslav Horník zahynul pri lete nad protiletadlovou strelnicou v Kežmarku-Záľubici, major Ľuboš Novák zahynul na leteckom dni na Sliači. Podplukovník Marián Sakáč odišiel pre pretrvávajúce zdravotné problémy (okrem iného aj poškodenie čuchových buniek) do zálohy. Srdcom však zostal niekde vo vzdušnom oceáne. Dnešným vojenským pilotom bez náznaku závisť úprimne želá, aby sa dožili vzkriesenia akrobatickej skupiny a dosiahli ešte väčší úspech. Napriek spomínaným zdravotným problémom Marián aj dnes hltá kilometre. Nie už vo vzduchu, ale za volantom...

jori Baláž a Kelemen, major Lele z Bunkoviec pri Michalovciach, major Rodziňák z Lipian a podplukovník Kello z Richnavy pri Krompachoch.

Propagátori Slovenska

„Bolo to vzrušujúce. Veď v mnohých krajinách, kde sme vystupovali, ľudia až na našich lietadlách prvý raz videli slovenský znak. Museli sme často na mape

Jozef ŽIAK

Foto: archív pplk. Mariána Sakáča

Rýchlosť nasadenia, moment prekvapenia, vysoká manévrovateľnosť

Lahká pechota

Lahká pechota je v súčasnosti – zvlášť keď máme ľahkú brigádu v zostave Pozemných síl Ozbrojených síl SR – pojem známy a pomerne často skloňovaný. Vieme však, čo ľahká pechota predstavuje? Čo je jej úlohou a kde je jej miesto? Pokúsím sa na niektoré otázky odpovedať, alebo aspoň vyvolať diskusiu na túto tému.

Na začiatok treba povedať, že naša ľahká brigáda – v organizačnej štruktúre a s výzbrojou akú má – vôbec nie je ľahkou brigádou. Či chceme alebo nie, je to mechanizovaná brigáda. A keď ju aj – v bližšej či vzdialenejšej budúcnosti – prezbrojíme na kolesové obrnené vozidlá namiesto pásových, stále mechanizovanou zostane. Medveď sa nestane rysom tým, že ho premenujeme.

Líška púšte i britský para prápor

Jeho husárskym kúskom bola operácia ľahkej pechoty v priebehu 12. bitky o Isonzo na Talianskom fronte. V tom čase bol Rommel poručíkom a velil oddielu, ktorý pozostával z troch horských rôt ľahkej pechoty. Rommelova taktika bola infiltrovať alebo preniknúť cez

Cvičenie TESEX	2 PARA BG		OPFOR	
	Začiatok operácie	Koniec operácie	Začiatok operácie	Koniec operácie
Dôstojníci	41	35	19	4
Vojaci	522	377	291	90
Tanky	0	0	11	2
Prieskumné prostriedky	4	0	10	1
Obrnené transportéry	4	2	20	5
BVP	0	0	11	5
Ženijné vozidlá	0	0	8	7
o.z. MILAN	23	13	6	0
Nákladné automobily	71	67	0	0

chom. Jeho malý oddiel ľahkej pechoty zabil 150 dôstojníkov, 9000 vojakov a 81 diel, pričom utrpel straty len 6 zabitých a 30 zranených vojakov.

Ďalší príklad je z roku 1998, keď 2. Para prápor Britskej armády na cvičení TESEX

rušiť jeho bojovú zostavu, spôsobiť mu straty a spomaliť jeho postup palbou do chrbta z dobre zamaskovaných palebných postavení. Hlavné palebné prostriedky práporu sa sústredili do mobilných bojových tímov, ktoré nasadzovali do boja vo vopred pripravených priestoroch tak, aby v maximálne možnej miere boli zasadené proti pancierovaným cieľom z boku alebo zozadu, čo zvyšovalo efektivitu strelby a pravdepodobnosť vlastného prežitia.

Táto taktika bola veľmi úspešná. Dokumentuje to aj tabuľka. Druhý para prápor v priebehu obranného boja s protivníkom (OPFOR) zničil 78,5 % obrnených vozidiel protivníka, 60 % jeho vojakov (s 28 % vlastných strát) a 100 % jeho odpaľovacích zariadení MILAN (vlastné straty boli 44 %). Tento príklad jasne ukazuje, ako je ľahká pechota, manévrovým spôsobom boja v priebehu vedenia obrannej operácie schopná bojovať s protivníkom, ktorý má oveľa väčší počet ťažkých, pancierovaných vozidiel.

Hneď prvý rok tretieho tisícročia so sebou priniesol významný prvok ozbrojeného konfliktu novej dimenzie – vojnu proti terorizmu. Boj, ktorý mali doteraz na starosti bezpečnostné zložky ako polícia či tajné služby, bude čím ďalej, tým viac záležitosťou ozbrojených síl. Aj keď v ňom nebudú hrať rozhodujúcu úlohu. Množstvo pomocných, obslužných a zabezpečovacích úloh v boji proti terorizmu sa bude postupne prenášať na jednotky a útvary ozbrojených síl.

Nové ohrozenia

Ozbrojené konflikty si nebudú vyžadovať len dobre obrnené bojové vozidlá s mohutnou palebnou silou. Význam

Predpokladajme, že jednotky ľahkej pechoty, o ktorých budem ďalej hovoriť, sú bez ťažkých zbraní, bez obrnených vozidiel a ich dopravnými prostriedkami sú nákladné automobily. Užitočnosť ľahkej pechoty dokumentuje príklad z 1. svetovej vojny. Každý pozná meno Erwin Rommel. Veliteľ obrnených zväzkov, v priebehu druhej svetovej vojny známy ako „líška púšte“, sa manévrovým prístupom v boji učil ako príslušník ľahkej pechoty v priebehu prvej svetovej vojny.

predné línie obrany nepriateľa a rýchlo sa predať hlboko do tyla. Presne toto urobil v bitke o Isonzo, navyše profitoval zo zlého počasia, dažďa a hmly. Čím ďalej sa dostal za predné línie, tým menej ho nepriateľ očakával, a tým úspešnejšia bola jeho operácia. Prenikol cez tri obranné línie, obsadil Mont Matajur (najdôležitejší, dominantný kopec v priestore) a zabezpečil kľúčový priesmyk, ktorý tvoril hlavnú zásobovaciu tepnu pre severnú časť Talianskeho frontu. Operácia bola Rommelovým obrovským úspe-

precvičoval zasadenie práporu ľahkej pechoty v obrane na širokom fronte proti obrneným jednotkám protivníka. Najskôr identifikoval hlavné výhody protivníka: mobilitu a palebnú silu. Proti nim postavil svoje „zbrane“: rozptýlenie a maskovanie. Cieľom bolo vytvoriť akúsi „agresívnu špongiu“ na absorbovanie protivníka a útočiť na neho zo všetkých strán, v celej hĺbke bojiska.

Pešie roty, rozdelené do skupín, vytvorili sieť pozorovacích stanovíšť, s cieľom jednak hlásiť pohyb protivníka, ale aj roz-

ľahkých, rýchlych jednotiek, primerane vyzbrojených, s dostatočnou úrovňou ochrany a možnosťou okamžitého použitia narastá a bude narastať čím ďalej, tým viac. Hrozba teroristických útokov, lokálne, pohraničné či iné asymetrické ohrozenia spolu s možnosťou veľkých migračných vln, prenáša pôsobenie jednotiek viac do civilného prostredia, ako na bojisko.

Úloha ľahkých, rýchlych jednotiek, schopných v krátkom čase sa prepraviť na značné vzdialenosti a zabezpečiť požadované čiary či priestory bude vzrastať priamo úmerne tomu, ako nebudú schopné mechanizované a už vôbec nie tankové jednotky plniť úlohy, vyplývajúce z požiadaviek na riešenie asymetrických konfliktov a krízových situácií.

Proti novým hrozbám potrebujeme i nové prostriedky. Úlohy z nich vyplývajúce sú ako šité práve pre ľahkú pechotu, kde hlavný dôraz sa nebude klásť na pancierovú ochranu a zbrane veľkých kalibrov, schopných prerážať hrubé pláty pancierovania obrnených vozidiel protivníka. Dominantná bude práve schopnosť viesť operácie rýchlo a prekvapujúco, schopnosť koncentrovať bojovú silu do určitého priestoru a zasa ju rýchlo – po splnení určenej úlohy – premiestniť. Skrátka, vysoká manévrovateľnosť, rýchlosť nasadenia a primeraná palebná sila spolu s krátkym logistickým „chvostom“ musia byť hlavnými devízami ľahkej pechoty.

Atribúty rýchlosti, manévrovania a vysokej miery autonómnosti jednotiek sú požiadavky už dneška, nie zajtrajška. Čím neskôr sa seriózne začneme zaoberať pojmom „ľahká pechota“, tým väčšie komplikácie a problémy nastanú pri riešení úloh, ktorými nás koalícia poverí, alebo na ktorých sa budeme podieľať.

Skúsenosti z posledných štábných nácvikov a veliteľsko-štábných cvičení, ale aj z cvičení jednotiek ukazujú na potrebu podobných ľahkých jednotiek. Pri obmedzených počtoch bojových – mechanizovaných a tankových – jednotiek je niekedy veľmi problematické vyčleniť sily na pomocné (podporné) bojové úlohy bez zníženia bojového potenciálu jednotiek prvého sledu. Predovšetkým ochranu veliteľských stanovišť, priestory rozmiestnenia logistických jednotiek, obranu a stráženie dôležitých objektov, budov, komuni-

kácií, dopravných uzlov a podobne. Zníženie počtov bojových jednotiek enormne zvýši nároky na ich použiteľnosť. Obranné úseky – rajóny budú širšie, vzdialenosti medzi jednotkami väčšie, čo môže, napríklad v tankových jednotkách pri riešení rôznych asymetrických ohrození spôsobovať vážne problémy.

Ako reagovať na výzvy dneška?

Jednotka ľahkej pechoty, pridelená tankovému, ale aj mechanizovanému útvaru (práporu) môže byť dobrým riešením. V prospech jednotky, ku ktorej ju pridelia, je schopná vykonať množstvo užitočnej práce v oblasti strážneho zaistenia, prehradenia niektorých smerov, zabezpečenia bokov a medzier. Menšie jednotky môžu byť použité na sprevádzanie logistických kolón, na zabezpečenie presunov veliteľov, na nadviazanie stykov so susedmi a podobne.

Možno by bolo dobrým riešením vytvorenie ľahkých rôt, ako súčastí už existujúcich mechanizovaných alebo tankových práporov, práporov logistickej podpory, práporov zabezpečenia velenia či iných, bojových alebo zabezpečovacích útvarov.

Šanca aj pre Aligator

Ako hlavný dopravný a prepravný prostriedok rôt by mohli slúžiť vojenské verzie ľahkých terénnych nákladných automobilov, napríklad UNIMOG, PINZGAUER 4x4 a 6x6, IVECO, či ľahko obrnené vozidlá, napríklad nemecký FENNEK, DINGO II či MUNGO, ktorý si nemecká armáda plánuje kúpiť vo väčšom množstve a už prešiel skúškou ohňom v rámci misie ISAF v Afganistane. Veľmi dobre si tiež viem predstaviť takúto (napríklad najmenšiu z navrhovaných) rotu na vozidlách ALIGATOR 4x4 – v upravenej modifikácii UN-P, alebo D. Závaží aj fakt, že vozidlo je z domácej vývojevej a výrobnéj produkcie a jeho modifikácie už sú zavedené v našich ozbrojených silách.

Najväčším problémom by bolo navšovanie počtov, čo je v súčasnej situácii takmer vylúčené. Naozaj je to ale – vylúčené? Poslanie pozemných síl ešte nikto nezmenil. Teda okrem iného chrániť bezpečnosť a životné záujmy štátu a jeho spojencov proti všetkým vojenským ohrozeniam. Zároveň pripravovať jednotky podľa návrhu cieľov síl NATO (Force Goals) paralelne s už vyčlenenými silami v operáciách v zahraničí, pod vedením NATO či OSN. Pri plánovaných počtoch je to príliš veľké sústo. Zvýšiť počty, hlavne bojových jednotiek jednoducho bude potrebné. Na boj, ale nielen naň, budeme totiž potrebovať jednotky, nie veliteľstvá a štáby. Vytvorenie jednotiek ľahkej pechoty by bolo dobrou možnosťou, ako vyriešiť – s relatívne nízkymi nákladmi – niekoľko problémov naraz. Okrem už uvedených argumentov by sa mohli čiastočne odbremeniť jednotky, pripravované v rámci cieľov síl, rozšírilo by sa ich spektrum jednotiek, nasaditeľných do misií NATO a OSN a mnoho ďalších. Otázkou ľahkej pechoty sa budeme musieť zaoberať, či chceme alebo nie.

Plukovník v z. Ing. Štefan FAIX

do 30. júla 2005 náčelník Odboru pre plánovanie a riadenie operácií G-3 veliteľstva Pozemných síl OS SR

Foto: **Mário PAŽICKÝ**

Príspevok na bývanie po novom

Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov účinný od 1. septembra 2005 prináša niekoľko noviniek a zmien. Jednou z oblastí, ktorej sa zmeny dotýkajú, je aj poskytovanie príspevku na bývanie. O problematike sme sa zhovárali s hlavnou štátnou radkyňou JUDr. Sylviou Vaškebovou zo Sekcie ľudských zdrojov MO SR.

Čo nové prináša zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov OS SR s prihliadnutím na zmeny a doplnenie niektorých zákonov pri poskytovaní príspevku na bývanie?

– Pri porovnaní s minulou právnou úpravou je postup pri žiadosti o priznanie tohto príspevku jednoduchší. V súčasnosti už nie je potrebné splniť napríklad podmienku presťahovania sa

v čo najkratšom čase dostaviť na miesto výkonu štátnej služby.

Kto má na tento príspevok nárok a naopak komu neprináleží?

– Na mesačný príspevok na bývanie má nárok profesionálny vojak v dočasnej štátnej službe v hodnosti čatár a vyššej, pokiaľ splní podmienky ustanovené zákonom.

alebo vlastníkom rodinného domu resp. bytu, ak mu bola poskytnutá bezúročná pôžička na ich obstaranie.

Nárok na príspevok na bývanie taktiež nemajú profesionálni vojaci v hodnosti vojak 1. stupňa až desiatnik. A to z toho dôvodu, že títo majú právo na bezplatné ubytovanie v mieste výkonu štátnej služby alebo v blízkom okolí. Toto ubytovanie im bude poskytované predovšetkým

územia SR na účely humanitárnej pomoci, vojenského cvičenia, mierovej pozorovateľskej misie, vojenskej operácie a plnenia záväzku z medzinárodnej zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu, sa tento koeficient určuje podľa miesta, z ktorého je profesionálny vojak na plnenie úloh vyslaný.

Treba zdôrazniť, že príspevok na bývanie, ako už zo samotného slova „príspevok“ vyplýva, nemá pokryť celkové náklady na bývanie. Jeho zámerom je predovšetkým zmierniť ich dopad príspevním určitej finančnej čiastky.

U koho a akým spôsobom si môže profesionálny vojak uplatniť nárok na príspevok na bývanie?

– Príspevok na bývanie sa uplatňuje podaním písomnej žiadosti o priznanie príspevku na bývanie príslušnému vedúcemu služobného úradu alebo veliteľovi, ktorý príspevok na bývanie priznáva a vypláca. Príspevok sa vypláca mesačne pozadu a nárok na neho vzniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po podaní písomnej žiadosti.

Prináleží príspevok aj profesionálnym vojakom, ktorí sú v misii?

– Áno. Tu dochádza v porovnaní s minulosťou k zmene. Profesionálnemu vojakovi, ktorý je vyslaný na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, príspevok síce neprináleží, no zákon priznáva výnimky. Sú to prípady, keď je profesionálny vojak vyslaný na plnenie úloh na účely humanitárnej pomoci, vojenského cvičenia, mierovej pozorovateľskej misie, vojenskej operácie a plnenia záväzku z medzinárodnej zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu. Z uvedeného teda vyplýva, že profesionálni vojaci napríklad v Iraku, Afganistane, Cypre a podobne nárok na príspevok na bývanie majú.

s rodinou do bytu v mieste pravidelného výkonu zamestnania alebo v jeho blízkom okolí. Takisto už netreba preukázať právny vzťah k bytu alebo k rodinnému domu, kde profesionálny vojak býva. Cieľom poskytovania príspevku na bývanie je predovšetkým zainteresovať profesionálnych vojakov na riešení ich bytovej situácie, umožniť im vybrať si bývanie podľa vlastného uváženia, zamedziť ich odlúčeniu od rodiny a umožniť im denný styk so svojimi najbližšími. Jedným z cieľov je tiež zabezpečiť flexibilitu profesionálnych vojakov tak, aby sa mohli

Nárok podľa zákona nemá profesionálny vojak v dočasnej štátnej službe v hodnosti čatár a vyššej, ktorý je v mieste výkonu štátnej služby alebo v mieste, ktoré je od miesta výkonu štátnej služby vzdialené najviac 30 km (blízke okolie) nájomcom služobného bytu alebo užívateľom služobného bytu podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 189/1992 Zb.; alebo nájomcom, spoločným nájomcom, vlastníkom alebo spoluvlastníkom bytu, ktorý prešiel do vlastníctva obce podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb.;

v ubytovniach, ktoré sa nachádzajú vo vojenských priestoroch (v kasárňach).

Aká je výška príspevku na bývanie?

– Zákon určuje príspevok na bývanie vo výške 15 % rozdielu medzi hodnotným platom prvého platového stupňa hodnoty generál a hodnotným platom prvého platového stupňa hodnoty vojak 2. stupňa. Táto suma sa vynásobí príslušným koeficientom, ktorý sa určuje podľa miesta, kde profesionálny vojak vykonáva štátnu službu. V prípade vyslania profesionálneho vojaka na plnenie úloh mimo

HODNOTY KOEFICIENTOV

Mesto Bratislava - 1,25

výška príspevku na bývanie - **6 600 Sk**

Mestá nad 100 000 obyvateľov - 1,11

výška príspevku na bývanie - **5 870 Sk**

Obce a mestá od 30 000 do 100 000 - 1,05

výška príspevku na bývanie - **5 550 Sk**

Dovolenka

Jednou z oblastí, ktorých zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov sa dotýka, sú dovolenky. Aké nárokové náležitosti vojakom od 1. septembra 2005 prináležia, sme sa opýtali JUDr. Stanislava Črepa, CSc. zo Sekcie legislatívy a práva MO SR.

Právo na dovolenku je čisto osobným právom, na ktoré sa nemožno pozerat' cez náhradu služobného platu. Je potrebné vnímať dovolenku ako voľno, ktoré má slúžiť profesionálnemu vojakovi na obnovu zdravia a zotavenie," vysvetľuje JUDr. Črep a dodáva: „Právna úprava preto nepripúšťa poskytnutie náhrady namiesto dovolenky a obmedzuje prerušenie dovolenky s cieľom dodržania jej základného účelu. Od iných foriem odpočinku profesionálneho vojaka sa líši nielen svojou dĺžkou, ktorá má zabezpečiť regeneráciu jeho „pracovnej sily“, ale aj poskytovaním náhrady počas jej trvania.“

Kolko dní?

Základná výmera dovolenky podľa nového zákona, bez ohľadu na vek a trvanie služobného pomeru profesionálneho vojaka, je šesť týždňov v kalendárnom roku. Dovolenka vo výmere sedem týždňov prislúcha profesionálnemu vojakovi, ktorý v kalendárnom roku dovŕši aspoň 20 rokov služobného pomeru.

„V porovnaní s doterajšou právnou úpravou sa dovolenka neurčuje počtom kalendárnych dní, v ktorom bolo aj šesť sobôt a šesť nedeľ, ale sa ustanovuje v týždňoch. Týždňom dovolenky sa rozumie sedem za sebou nasledujúcich kalendárnych dní, bez ohľadu na to, ktorým kalendárnym dňom sa dovolenka začína. Ak počas dovolenky prípadne sviatok alebo ďalší deň pracovného pokoja na deň, ktorý je inak obvyklým dňom štátnej služby profesionálneho vojaka, tak tento deň sa nezapočítava do jeho dovolenky," informuje JUDr. S. Črep.

Hoci sa dĺžka dovolenky zákonom ustanovuje v týždňoch, profesionálny vojak si ju môže čerpať aj po častiach kratších, ako je týždeň. To znamená po pracovných dňoch, pričom však jedna časť dovolenky musí trvať najmenej tri týždne.

Slovo veliteľa

Dobu čerpania dovolenky určuje profesionálnemu vojakovi veliteľ. Ten musí pri určovaní čerpania dovolenky prihliadať na potreby služby, ale tiež na oprávnené

Hoci hlavným účelom dovolenky je regenerácia „pracovnej sily“ profesionálneho vojaka, môžu počas jej čerpania nastať udalosti, ktoré neumožňujú, aby sa tento účel naplnil. Preto existencia týchto udalostí je zákonným dôvodom prerušenia dovolenky. Ide o tieto udalosti:

- » uznanie za dočasne neschopného vykonávať štátnu službu pre chorobu alebo úraz
- » poskytnutie služobného voľna pre dôležité osobné prekážky vo výkone štátnej služby
- » dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby
- » nástup na materskú alebo rodičovskú dovolenku

záujmy profesionálneho vojaka. Veliteľ môže profesionálnemu vojakovi určiť čerpanie dovolenky, aj keď nespĺnil podmienku výkonu služby počas celého kalendárneho roka, ak možno predpokladať, že túto podmienku splní do konca kalendárneho roka. Určenú dobu čerpania dovolenky je veliteľ povinný oznámiť profesionálnemu vojakovi v lehote aspoň sedem dní vopred. Táto lehota ale môže byť skrátená so súhlasom profesionálneho vojaka.

Veliteľ však nesmie určiť čerpanie dovolenky na dobu:

- keď je profesionálny vojak uznaný neschopným vykonávať štátnu službu pre chorobu alebo úraz
- keď je profesionálny vojak na materskej dovolenke a na rodičovskej dovolenke
- keď profesionálny vojak čerpá náhradné voľno.

Niečo navyše

Osobitným druhom dovolenky je dodatková dovolenka, ktorú možno pova-

žovať za kompenzáciu pre profesionálneho vojaka za výkon služby v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí, v mimoriadne náročnom prostredí, alebo za výkon mimoriadne náročnej činnosti, pri ktorej by mohlo dôjsť k ohrozeniu života alebo zdravia.

„Právny nárok na dodatkovú dovolenku sa posudzuje samostatne, nezávisle od splnenia podmienok pre základnú výmeru dovolenky. Nárok na dodatkovú dovolenku v dĺžke šiestich služobných dní vzniká, ak profesionálny vojak vykonával profesionálnu službu v zákonom určených podmienkach po celý kalendárny rok. Ak vykonával službu len časť kalendárneho roka, prislúcha mu za každých 22 takto odpracovaných dní jedna dvanásťina dodatkového dovolenky. Dodatkovú dovolenku možno poskytnúť až po vyčerpaní dovolenky," zdôraznil JUDr. Stanislav Črep, CSc.

Vladislav VAVRINEC
Foto: Michal BURZA

Mostár

„Záver mojej služby v armáde by som prirovnal k relatívne pokojnému vojenskému vlaku. Na prestupnom peróne bolo však dôležité nezastaviť sa ani na jednu cigaretu, ani na jedno oddychové pivo, ale hneď preskočiť do uháňajúceho civilného rýchlika,“ hovorí major v zálohe Oto Beňo krátko po tom, ako na brehu srbskej riečky Ľubovidža skontroloval budované premostenie.

Oto Beňo (na fotografii v strede) má päť detí, žije v Seredi a po vlašajšom odchode do zálohy získal dobré miesto v trnavskej obchodnej firme. Je aj členom UN-Veterans Slovakia, čo je občianske združenie bývalých príslušníkov, spolupracovníkov a sympatizantov našich vojenských misíí v zahraničí. No a práve s touto organizáciou stavia v rámci svojej dovolenky mosty v Srbsku.

Pomoc Srbsku

„Pred prijatím do OECD a EÚ dostávalo Slovensko od členských krajín rozvojovú

rozhodli o tom, že z celkovej ročnej rozvojovej pomoci 160 miliónov korún najviac nasmeruje do Srbska a Čiernej Hory. Ročne je to približne 60 miliónov korún. Momentálne sa implementuje v Srbsku a Čiernej Hore 38 projektov. Spomenúť možno už zrealizované projekty, začínajúc nákupom 168 písacích strojov pre srbských nevidiacich a slabozrakých až po výmenu starej a zdravotne nespoľahlivej mazutej kotolne za plynovú v základnej škole a gymnáziu v Báčskom Petrovci, kde žijú dolnozemplí Slováci. Jedným z projektov je stavanie mostov, na ktoré naša vláda vyčlenila šesť

spomína K. Vajdová. Dodáva: „Je skvelé, že som vlani stretla majora v zálohe Ota Beňa. Počas minulých desiatich rokov postavil ešte ako ženista na Balkáne 15 mostov rovnakého alebo podobného typu. Ďalšiu stovku vybudoval na Slovensku. Kto by mohol chcieť väčšie záruky?“

„Mosty sú moja srdcová záležitosť, nemohol som odmietnuť,“ povie Oto Beňo, ktorého naše prezradza aj na ľavom predlaktí vytetovaný znak vojenského ženistu. Dodáva však, že po prijatí ponuky musel absolvovať vysoko náročné

„Zdravo Slovačka!“

Major v zálohe Oto Beňo stojí na brehu Ľubovidže s predsedom okresu Ľubovíja Vidoje Jovanovičom, zástupcom Nadácie na podporu občianskych aktivít Zdenom Cho a miestnymi stavbyvedúcimi. Na kapotách vozidiel majú rozložené stavebné plány. Najproblematickejšia bola príprava pilierov a cestných nájazdov, ktoré si financujú a budujú samotní Srbi. Vojenský veterán Beňo však napokon rozhodne. V priebehu nasledujúcich týždňov môžu do Srbska previezť 21-metrovú mostovú konštrukciu. Osadí ju tucet chlapcov z UN Veterans Slovakia, ktorí ju medzitým doma zreparovali. V rieke pri Orovičskej Planine je prítom uprostred leta vody sotva po kolená. Aj preto je tu koryto upravené na jednoduchý cestný brod. „Každý jar pri topení snehu, ale aj počas dažďov, vystúpi hladina Ľubovíže o dva či tri metre. Vtedy je dva a pol tisíc ľudí z dedín a horských osád v tomto údolí na srbsko-bosniackych hraniciach odrezaných od sveta,“ hovorí predseda Jovanovič.

„S bývalými vojakmi sa mi robí perfektne, pretože ak im jasne definujeme úlohu a dohodneme sa na podmienkach, tak už nešpekulujú, nevymýšľajú si dodatočné náklady, ale robia profesionálne,“ poznamenáva Zdeno Cho.

Oto Beňo, ktorý bol príslušníkom misie UNTAES a v rokoch 2000 – 2001 aj veliteľom našej jednotky v KFOR, medzitým prijíma pozvanie od rodiny Radojčičov na „oldomáš“. Natešená 84-ročná Rosa Radojčičová v dome kúsok od brodu zalamuje rukami nad tým že sa ešte dožije riadneho mosta. Veď má byť hotový už koncom leta. No a jej syn Dušan, ktorý medzitým rozporcoval pečené prasiatko, otvorí fľašu rakije. Spolu s predsedom Jovanovičom sa obrátia smerom k Otovi Beňovi a s pohárkami v ruke povedia dve slová: „Zdravo Slovačka!“

Text a foto: **Pavol VITKO**

pomoc. Po prijatí do „klubu“ ekonomicky rozvinutých štátov sme prevzali záväzok za medzinárodný rozvoj a stali sa donorským štátom, ktorý pomáha tým, ktorí to viac potrebujú,“ pripomína Katarína Vajdová, riaditeľka Nadácie na podporu občianskych aktivít, ktorá po vyhranej verejnej súťaži spravuje vládny rozvojový fond Bratislava – Belehrad. Vysvetľuje, že naša vláda a ministerstvo zahraničných vecí

miliónov. Rovnakú sumu pridala aj štátna rozvojová agentúra kanadskej vlády.

„S vládou Srbskou stavebnou agentúrou sme sa dohodli, že 152,4 metrovú konštrukciu Bailey, ktorá bola od 2. svetovej vojny ako dar UNRRA v našich štátnych hmotných rezervách, rozdělíme na päť častí – samostatných mostov. Hľadali sme experta, ktorý sa takejto práci rozumie a kto pripraví realizačné projekty,“

skúšky pred komisiou Slovenskej komory stavebných inžinierov. Inak by napriek vojenskému vzdelaniu v odbore ani príslušnej praxi nemal na podobné práce v civile certifikát.

„Aj podobné školenia a skúšky potrebné na akceptovanie vojenských odborností v civile by mali byť súčasťou rekvalifikácií vojakov pred ich odchodom do zálohy,“ mieni O. Beňo.

Povojnová pomoc UNRRA

Ešte počas 2. svetovej vojny bola 9. novembra 1943 vo Washingtone vytvorená 44 signatárskymi štátmi Správa Spojených národov pre pomoc a rehabilitáciu (United Nations Relief and Rehabilitation Administration – UNRRA).

Cieľom UNRRA bolo poskytovať ekonomickú podporu európskym štátom po 2. svetovej vojne a napomáhať utečencom pri ich návrate do vlasti, ktorí prichádzali pod kontrolou spojeneckých vojsk. Viac ako polovicu rozpočtu kryli vládne zdroje USA.

Organizácia bola podriadená Hlavnému veliteľstvu spojeneckých expedičných vojsk (Supreme Headquarters of the Allied Expeditionary Forces–SHAEF) v Európe. Počas štvorročnej existencie bola riadená troma Američanmi. Prvým generálnym riaditeľom bol Herbert Lehman, bývalý guvernér štátu New York. V marci 1946 ho nahradil Fiorell La Guardia, bývalý starosta mesta New York. Toho začiatkom roka 1947 vystriedal generálmajor Lowell Ward.

Podporné aktivity UNRRA boli nasmerované do oslobodených krajín Európy, s rozsiahlou pomocou poskytovanou pre Sovietsky zväz, Poľsko a pre štáty juho-

východnej Európy. Služba kryla potrebu vyčíslenú na 3 miliardy dolárov. Dodávky stravy z toho dosahovali 1,236 miliardy dolárov. Veľkú časť podpory tvorili lieky a zdravotnícke služby, šatstvo, poľnohospodárske stroje a materiál určený na priemyselnú obnovu. Pomoc dostalo aj Česko-

slovensko, predovšetkým vo forme dodávok potravín a liečiv v celkovej hodnote 270 miliónov dolárov (13,5 miliardy vtedajších Kčs). V rámci UNRRA náš spoločný štát dostal napríklad aj autobusy, banskú techniku a mostové konštrukcie.

V rokoch 1945 až 1946 UNRRA napomáhala takmer miliónu utečencov pri ich návrate do vlasti. Avšak stovky tisíc ľudí, vrátane viac než 250 000 Židov sa nemohli alebo by sa už nevrátili späť do

vlasti. Väčšina židovských vysídlencom si radšej zvolila odchod do USA alebo Palestíny. Pod správou UNRRA boli tak stovky táborov pre vysídlencom v Nemecku, v Taliansku a v Rakúsku. V táboroch im poskytovali zdravotnícku a sociálnu pomoc, organizovali voľný čas, ako aj prípravné kurzy pre rôzne zamestnania. Tieto činnosti riadilo 23 osobitných dobrovoľných sociálnych agentúr, čo predstavovalo asi 25 000 dobrovoľníkov, vrátane Spoločného distribučného výboru, Organizácie pre rehabilitáciu a výcvik (The Organization for Rehabilitation through Training – ORT) a Spoločnosti pre hebrejskú imigračnú pomoc (The Hebrew Immigrant Aid Society – HIAS). Neskôr v roku 1945, keď tábory pre vysídlencom dostali väčšiu samostatnosť, dobrovoľné organizácie čoraz viac pracovali nezávisle. UNRRA pokračovala v svojej činnosti ako hlavný zamestnávateľ vysídlencom.

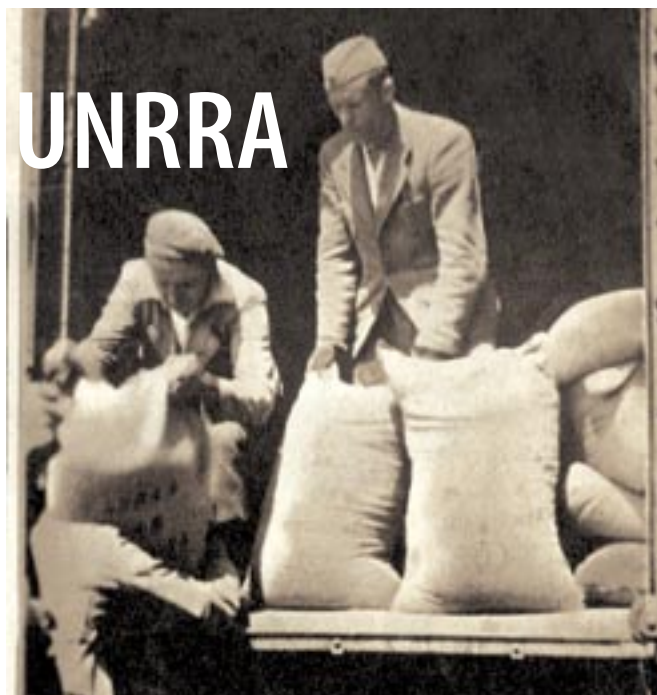

Masívne a zdĺhavé úsilie pomoci agentúry však spôsobilo prečerpanie rozpočtu. V roku 1947 jej úlohy prebrala nástupníčka Medzinárodná utečenecká organizácia (The International Refugee Organization – IRO). Nová organizácia zdedila starostlivosť o 643 000 premiestnených osôb v roku 1948.

Kpt. Ing. Eduard HARIŇ

Vojenský historický ústav Bratislava

Foto: archív D. Ščevíka

Príbeh Františka Ščevíka

Slovenskú mostovú konštrukciu typu Bailey, ktorá pochádza z pomoci UNRRA a ktorú naša vláda darovala Srbsku, opravili, pripravili na expedíciu a aj ju montujú členovia UNVeterans Slovakia. V tom, že konkurz na túto zákazku vyhrali práve bývalí slovenskí príslušníci vojenských misíí, je kus symboliky. Symboliky je v tomto prípade ešte viac.

stal súčasťou Československej automobilovej skupiny číslo 53, ktorá postupovala v tle amerických oslobodzovacích vojsk a mala na starosti distribúciu pomoci civilnému obyvateľstvu,“ hovorí pán Ščevík. Spomína, ako jeho otec František pracoval pre UNRRA ešte cez vojnu vo Francúzsku a potom do roku 1946 na Slovensku (na fotografii hore stojací pri vykladaní obilia pre Slovensko). Hovorí: „Okrem iného dostal od UNRRA ponuku, aby pomohol sprevádzkovať fabriku v Nitrianskom Pravne. Do konca vojny tam žili Nemci, ktorých vysídli. Po prechode frontu bol však podnik poškodený a odstavený. Ako prvý sa im podarilo spustiť výrobu hasičských hadíc. Neskôr tu zo starých uniforiem a iných látok vyrábali paplóny. Vďaka programu UNRRA teda otec získal dobrú prácu a v Nitrianskom Pravne ostal až do roku 1962, kedy sa vrátil domov do Serede a rok nato zomrel.“ Dušan Ščevík sa zdôveril, že pri pohľade na staré fotografie svojho otca je mu ľúto, že celé štyri desaťročia po vojne sa u nás o pomoci západných krajín a predovšetkým USA v rámci programu UNRRA nehovorilo. Nie veľa sa o nej vie aj dnes.

V rámci činnosti UN VETERANS Slovakia by preto Dušan Ščevík rád zozbieral spomienky priamych spolupracovníkov UNRRA zo Slovenska, ako aj ich fotografie a iné autentické dokumenty. Kontakt: UN VETERANS Slovakia, Pri starom moste, 926 00 Sereď, tel. 031-789 46 22. (pv)

Za realizáciou opráv a montáží mostov stál najmä viceprezident tohto občianskeho združenia Dušan Ščevík, ktorý v minulom desaťročí participoval na činnosti misíí UNPROFOR a UNTAES. No a jeho otec bol v rokoch 1944 – 1946 príslušníkom UNRRA.

„Ota cez vojnu ako vyučeného elektrikára nasadili na práce na okupovanom území Francúzska. Podarilo sa mu však prejsť na druhú stranu. V meste Metz sa

Majstri disko sveta

Na tanečnej disko scéne pôsobí už desiaty rok. Od svojho vzniku získali jeho tanečníci viacero ocenení. Môžu sa pyšiť víťazstvami v regionálnych, celoštátnych, európskych, aj svetových súťažiach. Najväčším úspechom je titul Majstra sveta v kategórii disko show formation z mája minulého roka. Taká je vizitka Tanečného klubu ARS DYNASTY.

Naša história sa píše od 15. januára 1995. Vtedy sme začínali takpovediac od nuly," spomína vedúci klubu Miroslav Furgalák. „Zo začiatku som mal obavy, či zvládneme stáť na vlastných nohách. Okrem existenčných problémov sme museli prekonávať silné konkurenčné tlaky iných klubov," dodáva zakladateľ a choreograf v jednej osobe. Podporu vtedy našiel ako u svojich tanečníkov, tak aj u Posádkového klubu Martin, pod ktorého krídlami pôsobí dodnes.

Sú miliónovi

Od vzniku klubu na scéne pretancovalo vyše tristo tanečníkov. V súčasnosti združuje v troch vekových kategóriách takmer deväťdesiat členov a ako Miro, alias „Furgy“ s úsmevom dopĺňa, prihlásiť sa môže každý, kto má od 5 do 99 rokov. Naučiť sa tu môže nielen disko a scénický tanec, ale aj iné štýly, ako napríklad electric boogie či hip – hop.

TK ARS Dynasty vystupuje so svojimi choreografiami nielen na súťažiach. Je aktívnym účastníkom rôznych tanečných festivalov, vojenských prehliadok, charitatívnych akcií či v televíznych reláciách. Vystúpení počítajú na stovky.

„Vystupovali sme v takmer vo všetkých okolitých krajinách. Poznajú nás aj vo Francúzsku a Slovinsku. Mohli by sme ísť tancovať aj do USA, Juhoafrickej republiky alebo Moskvy. Máme aj takéto ponuky, no zrealizovať nám ich nedovolia finančné limity," postážoval sa vedúci klubu. Jeho zverenci sú naozaj výborní tanečníci. Svedčí o tom aj skutočnosť, že sa dvaja z nich — Eva Beňová a Marek Sojka úspešne presadili v populárnej reality show Miliónový tanec, keď sa prebojovali do semifinále v Egypte. Ich najčerstvejším úspechom je získanie prvého miesta na tohtoročných Majstrovstvách Slovenska v apríli.

Kostýmy, pot a fantázia

Keďže konkurencia nespí, dosiahnuť úspech nie je vôbec jednoduché. Okrem dlhých hodín tvrdých tréningov významnú úlohu zohrávajú kostýmy a kulisy, ktoré si sami vymýšľajú a aj vyrábajú. Tou najdôležitejšou podmienkou je ale choreografia. Hlavne jej finálna podoba, nápaditosť a originalita rozhoduje o celkovom výsledku. Otcom väčšiny

z nich je práve tréner Furgy. A kde pri tvorbe čerpá inšpiráciu?

„Niekedy prichádza sama od seba, inokedy na nej musí človek dlho pracovať. Myslím si, že veci, ktoré majú byť dobré, prichádzajú predovšetkým k tým, ktorí na nich tvrdo pracujú. Tá moja múza ma najčastejšie „kopne“ vo chvíľach úplného uvoľnenia, alebo zasa naopak, keď som v maximálnom strese," zdôveruje sa tréner M. Furgy. Upozorňuje, že nápady sa nikdy nesmú čerpať od iných. Najlepšími kritikmi a najtvrdšími porotcami sú totiž samotní tanečníci.

Text: **Vladislav VAVRINEC**
Foto: **autor a Alena PISÁRIKOVÁ**

Telesná príprava

Tohtoročný medzinárodný kongres k telesnej príprave profesionálnych vojakov sa konal pod záštitou fínskeho ministra obrany a prezidenta CISM na univerzite v Jyväskylä.

Medzinárodné skúsenosti

Na kongrese odznelo 126 príspevkov z 35 krajín formou aktívnej alebo posterovej prezentácie.

Americkí prednášatelia sa zaoberali problémami zaťaženia vojakov pri nasadení v bojových operáciách v Afganistane a Iraku. Vojak pri 72-hodinovej misii nesie náklad 45 kg so zbraňou aj nad 60 kg, čo prináša negatívne odozvy v organizme (skoré vyčerpanie, únava, znížená mobilita). Odborníci prišli k záveru, že tu už nepomôže zvýšená úroveň telesnej prípravy, ale zníženie nákladu minimálne o 25 kg s vhodnou kombináciou vybavenia a zabezpečenia vojaka i transportu podľa plnenia bojovej úlohy. Ďalšie výskumy sú zamerané na účinky tepla, termoreguláciu, zranenia vplyvom záťaže, možnosti im predchádzať, hormonálne odozvy a adaptáciu na zaťaženie pri nedostatku spánku. Napríklad aklimatizácia na činnosť v extrémne teplých podmienkach by mala byť 100 minút denne v rozpätí 4 až 14 dní. Pri 40-stupňovej teplote vydrží vojak v bojovej činnosti maximálne 46 minút a pod. Príspevky predstaviteľov ďalších krajín sa zamerali do oblastí fyziológie, medicíny, adaptácie na záťaž, testovacích kritérií, hormonálnych odoziev organizmu, pedagogických a psychologických kritérií výberu profesionálnych vojakov a čiastočne do metodiky telesnej prípravy.

vosť telesnej prípravy s využívaním najnovších vedeckých poznatkov v praxi.

Osobitnú pozornosť u viacerých prednášateľov vyvolali výsledky meraní hmotnosti a telesnej zdatnosti profesionálnych vojakov. Celosvetovým trendom je pokles pohybovej výkonnosti a záujem o pravidelné športovanie u mládeže, čo sa odráža aj na výkonnosti a pripravenosti profesionálnych vojakov. Z nárokov žiadna armáda nezľavuje, ale požadované ciele sa dosahujú čoraz ťažšie. Trendom je zvyšovanie intenzity záťaže pri rozvoji pohybových schopností a znižovania času tréningu.

Slovenskú republiku som reprezentoval tromi posterovými prezentáciami o špeciálnej telesnej príprave v OS SR a telesnej príprave na Akadémii ozbrojených síl, ktoré sme pripravili na Ústave TVaŠ. Podrobnejšie znenie jednotlivých príspevkov z kongresu môžu záujemci získať na Ústave telesnej výchovy a športu Akadémie ozbrojených síl Liptovský Mikuláš.

Ako je to doma

Z letného prierezu vidno, že telesnej príprave sa venuje intenzívna pozornosť. Skúsme sa zamyslieť, ako je to v našich ozbrojených silách. Zrušením oddelenia telesnej výchovy na Generálnom štábe zaniklo pracovisko zodpovedné za túto oblasť. Znížením hodností musela odísť z OS väčšina „telocvikárov“ s vysokoškolským vzdelaním, ktorých nik nenahradil. U útvarov sú poverení vedením tejto oblasti pracovníci bez telovýchovného vzdelania. Dvaja zamestnanci oddelenia vzdelávania a prípravy GŠ nemôžu popri organizácii preskúšania, kontrol a majstrovstiev OS zvládnuť celú oblasť telesnej prípravy vojenských profesionálov.

Na kongrese kolegovia z Českej re-

nej populácie - iba 35,7 % pravidelne športuje, 43,6 % má nadváhu, 20,3 % je obezných. Dovoliť si tvrdiť, že pri podobnom prieskume by sme v našich OS dosiahli podobné výsledky. Ruku na srdce, v ktorých útvaroch sa skutočne pravidelne cvičí a vojaci profesionáli štyri hodiny do týždňa v pracovnom čase venujú intenzívnu pozornosť zvyšovaniu svojej telesnej zdatnosti a tým aj upevňovaniu zdravia? Každý z vedúcich funkcionárov v OS SR zdôrazňuje nutnosť telesnej prípravy a jej potrebu, ale v praxi sa to neprejavuje. Propagačné nárazové akcie s mediálnou podporou narobia viac zla ako osohu, keď nepripravený vojak má odrazu vydať zo seba viac, ako je jeho schopnosť a pripravenosť.

V Ozbrojených silách ešte zostali pracoviská schopné riešiť tieto otázky, avšak bez potrebných právomocí a dosahu na celé ozbrojené sily. Sú to Ústav telesnej výchovy a športu Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši, Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku na Lešti a odborníci v oboch Duklách. Všetky pripravované koncepcie z oblasti telesnej výchovy a športu išli v Ozbrojených silách SR do stratenia. Dokážeme si priznať pravdu, urobiť seriózne výskumy súčasného stavu telesnej zdatnosti našich profesionálov, prehodnotiť predpisy a normy, pripraviť nové výcvikové programy? Vo vyspelých armádach je to bežnou normou.

Mgr. Ján PÁPAY, PhD.

Vedúci Ústavu telesnej výchovy a športu AOS v Liptovskom Mikuláši
Foto: Vladislav VAVRINEC

Čínsky zástupca hovoril o špeciálnej príprave na využitie vojaka pri záplavách, požiaroch, zemetraseniach. Telesná príprava je zameraná na rozvoj sily a vytrvalosti, odolnosti proti vyčerpaniu a únave, teplu a chladu. Prevláda rôznorodosť a zaujima-

publiky porovnávali telesnú zdatnosť vojakov profesionálov a bežnej populácie v priebehu niekoľkých rokov. Došli k záveru, že vojaci (okrem príslušníkov špeciálnych jednotiek) sa vôbec nelíšia od bež-

SLOVÁ ŽIVOTA

Počas roka je veľa dní, ktoré sú venované niekomu alebo niečomu. Niektoré z nich sú celosvetové ako napríklad 1. jún — Deň detí, alebo Deň boja proti rakovine či Deň utečencov. Iné sa viažu iba na jednotlivé štáty.

Náš sviatok

Slávenie Dňa Ozbroyených síl Slovenskej republiky je príležitosťou zamerať pozornosť celej spoločnosti na prítomnosť, význam a ich aktivity. V nich sa začínajú rozvíjať aj duchovná služba Katolíckej cirkvi, ako aj Ekumenickej rady cirkví. Na jednej strane sa týmto naše ozbrojené sily dostávajú na úroveň armád NATO, ako aj mnohých iných armád vo svete. Na druhej strane sa takto zabezpečuje kompletná starostlivosť o našich vojakov, vrátane ich duchovnej oblasti. Náboženské zloženie našich ozbrojených síl odráža všeobecné štatistické ukazovatele, a tak môžeme predpokladať, že aj v armáde je asi 70 – 80 percent kresťanov. Vzhľadom na ich zvláštne pracovné podmienky a životné okolnosti je pre mnohých vojakov ťažké a niekedy priam nemožné zúčastňovať sa na náboženskom živote v civilných farnostiach. Uskutočňovaním duchovnej služby Cirkvi prichádza za nimi a sprostredkováva im kontakt s Bohom prostredníctvom Božieho slova, slávením bohoslužieb, vysluhovaním sviatostí, učením viery a morálky. Takto sa snaží pomáhať svojim členom, aby zvládali svoju profesionálnu prácu. To znamená ako službu dobrou ľudskej spoločnosti. Základným zameraním pôsobenia kresťana v armáde by malo byť udržiavanie mieru a spravodlivosti, zamedzovanie násilným a teroristickým činom, ochrana slabých a bezbranných.

V súvislosti s plnou profesionalizáciou armády získava na závažnosti aj skutočnosť, že väčšina vojenských profesionálov má rodiny alebo mnohí z nich sa pripravujú na uzavretie manželstva. Rodinné zázemie má veľký vplyv na duševnú rovnováhu vojaka, na jeho morálku i na medziľudské vzťahy. Výkon služby profesionálneho vojaka doma a ešte viac v misiách značne sťažuje vzťahy v manželstve a v rodine, čo vedie v mnohých prípadoch k stroskotaniu manželstiev s následnými problémami. Poslaním duchovnej služby je preto napomáhanie vytvárania pevných rodinných vzťahov, ktoré by plnenie vojenských povinností neoslabovalo, ale skôr upevňovalo a prehľbovalo.

Ak niekde, tak práve v armáde má veľký význam vzájomné priateľstvo. Zvládanie nebezpečných situácií si nevyhnutne vyžaduje vzájomnú dôveru, spoľahlivosť, schopnosť obetovať sa nezištne pre druhého.

Ku Dňu ozbrojených síl želám teda všetkým ich členom, aby aj s pomocou duchovnej služby tak plnili svoje poslanie, aby mohli dosiahnuť toto najdôležitejšie víťazstvo.

Mons. František RÁBEK
biskup — ordinár OS a OZ SR

Najlepší psovod a pes OS SR

V Kynologickom stredisku Hronsek sa na prahu leta konali IX. Majstrovstvá Ozbroyených síl SR vo výkone psovodov a služobných psov. Zúčastnilo sa na nich 14 psovodov so 14 psami. Boli rozdelení do dvoch skupín: na hliadkové a strážne psy. Strážne psy súťažili v disciplíne: poslušnosť, obrana, stopa a vševojškova disciplína.

Po prvýkrát v histórii majstrovstiev získal Putovný pohár strážny a nie hliadkový pes. Víťaz vo výkone psovodov a služobných psov, šesťročný pes ARIS (na snímke), bol strážnym psom Leteckej základne Sliač od 1. októbra 2004. V rovnakom termíne nastúpil na základňu i jeho psovod, vojak Mário Košťál. Tridsaťjedenročný Mário, absolvent Strednej poľnohospodárskej školy vo Zvolene, začal vojenskú kariéru v Mechanizovanom prápore v Nitre a bol na ročnej misii v Eritrei.

Vzhľadom na vysokú úroveň výcviku psovodov na LZ Sliač sa nechal z Nítry preložiť a stal sa tu psovodom. Vojak Košťál získal na majstrovstvách i ocenenie najlepšieho psovoda OS SR. Okrem putovného pohára vybojoval pes ARIS so psovodom aj 1. miesto vo vševojškovej disciplíne.

Tretie miesto na majstrovstvách OS SR v Hronseku získal dvojročný pes CID so psovodom nadporučíkom Ing. Petrom Šoltésom.

Dvadsaťdeväťročný dôstojník, veliteľ Strážnej rotý Práporu podpory velenia Leteckej základne Sliač, nastúpil na LZ ako absolvent Vojenskej akadémie Liptovský Mikuláš v roku 2000. Výcviku psov sa venuje i vo svojom voľnom čase v Kynologickom centre Hliník nad Hronom. Pes CID je v jeho vlastníctve a letecká základňa ho mala v prenájme od marca tohto roku. Okrem celkového tretieho miesta získal v disciplíne poslušnosť 1. miesto.

Tretím oceneným je šesťročný pes REX so psovodom rotným Borisom Indrom, v disciplíne poslušnosť získali druhé miesto. Dvadsaťsedemročný veliteľ družstva psovodov Strážnej rotý nastúpil na LZ Sliač v roku 2002.

Bohužiaľ, kariéra týchto troch profesionálov sa už uberať iným smerom, keďže k 30. júnu 2005 zanikla Strážna rota Práporu podpory velenia LZ Sliač. Profesionálnych vojakov vo funkcii psovod nahradili zamestnanci Fyzickej ochrany objektov.

Zuzana MILDEOVÁ

Obnovili vojenský cintorín

V Radvani nad Moldavou sa v lete uskutočnila rekonštrukcia vojenského cintorína z obdobia I. svetovej vojny, kde bolo pochovaných 47 nemeckých, 6 ruských a 51 rakúsko-uhorských vojakov. Na obnove vojnových hrobov sa podieľali dobrovoľníci 5. rotý pancierových granátometníkov 152. práporu Bundeswehru a 9 príslušníkov 3. mechanizovanej rotý VÚ 1102 Michalovce.

Nadviazanie priateľských vzťahov ukázalo, že starostlivosť o vojnové hroby padlých vojakov zostane tradíciou a motívom spoločných aktivít.

npor. Ing. Mária SAKÁČOVÁ

ČOŽE CHCETE? ZBRAŇ? ČLOVEČE, VEĎ VÁM BY SOM NEDAL
ANI VYSTREĽOVACÍ DÁŽDNÍK...

Do cirkusu príde nešťastný muž a pýta sa riaditeľa:

- Prosím vás, je tu ešte ten kúzelník, ktorý necháva miznúť ženy?
Mal by som pre neho fušku.

♦ ♦ ♦

Zajac so zajačicou sedia na varieté a s úžasom sledujú, ako kúzelník vytahuje z cylindra jedného zajačika za druhým. Po predstavení sa zajačica nakloní k zajacovi a hovorí: „Ale naša metóda sa mi aj tak páči oveľa viac.“

♦ ♦ ♦

V cirkuse niekto zaklope na dvere riaditeľa:

- Dobrý deň, čo si prajete?
- Chcel by som u vás pracovať.
- A čo viete?
- Viem napodobňovať vtáky.
- To vie každý!
- Škoda, - povedal uchádzač a odletel.

FOTOZAUJÍMAVOSŤ

Alfa, Charlie a spol.

Alfa a Charlie sú mená dvoch psov, ktoré robia spoločnosť slovenským vojakom v areáli srbského Monumentu na Kosovom poli (na fotografii).

„Obaja mali šťastie. No po Kosovo sa ešte stále pohybuje veľa bezprizorných a na smrť vychudnutých psíkov,“ neveselo hovorí veliteľ družstva rotný Vladimír Sabo. Prečo je tomu tak?

Gulometník desiatnik Ján Belko vysvetľuje: „Keď po vlašajších marcových nepokojoch časť tu žijúceho srbského obyvateľstva dostala strach a odišla do Srbska, po utekajúcich ľuďoch ostalo v krajine veľa psov. No a keďže Albánci ako moslimovia psíkov nechovajú, čakala ich neveselá budúcnosť.“

Ján Belko vie, o čom hovorí, pretože vlani v „horúcom“ marci bol tiež členom kosovskej misie. „Moji predchodcovia dali Alfu aj Charlieho odčerviť a zaočkovať, takže môžu ostať s nami ako členovia tímu,“ usmeje sa poručík Vladimír Pančík, nový veliteľ čaty chrániacej srbský Monument. Možno dodať, že bez povolenia toleruje vstup do areálu aj piatim mačkám.

Zatiaľ čo slovenskí vojaci majú v misii KFOR psíkov len ako kamarátov, miláčikmi 500-členného českého kontingentu je šesť služobných psov. Podpráporčík Josef Částka vyratúva, že dvaja sú experti na drogy, dvaja na vyhľadávanie zbraní a majú aj dvoch obranárov. Česi ich podľa potreby a možností zapožičiavajú aj iným národným

kontingentom. Ich hliadkovacie psy pritom už boli v Iraku a v októbri odletí do Afganistamu „výbušnár“. A hoci slovenské vojenské psy z Hronseku za tými českými v ničom nezaostávajú, skúsenosť z misii im chýba. Hoci sú cvičení aj na takéto nasadenie.

Text a foto: (pv)

7 x odpovedz

1) Ukradol bohom oheň a dal ho ľuďom:

- a) Prométheus
- b) Parthenón
- c) Héros

2. Kedy a kde sa uskutočnili prvé novodobé letné olympijské hry:

- a) roku 1768 vo Versailles
- b) roku 1896 v Aténach
- c) roku 1904 v Berlíne

3. Kto je autorom výroku: „Malý krôčik pre človeka, veľký skok pre ľudstvo“?

- a) Albert Einstein
- b) Galileo Galilei
- c) Neil Armstrong

4. Milan Rastislav Štefánik zahynul pri havárii lietadla:

- a) 4. mája 1919
- b) 12. júna 1921
- c) 19. júla 1922

5. V preklade znamená anglické slovo **impregnable**:

- a) izolovaný
- b) nepremokavý
- c) nedobytný

6. Všeobecná branná povinnosť sa na území Slovenska zaviedla po rakúsko-maďarskom vyrovnaní:

- a) roku 1847
- b) roku 1867
- c) roku 1904

7. Počas prvého júlového víkend sa v Levoči uskutočnila Národná vojenská púť.

Íšlo už o jej:

- a) 7. ročník
- b) 9. ročník
- c) 12. ročník

SÚDNIČKA

Dezertér zlodejom

Vojak povinnej služby Martin B., príslušník VÚ 4564 Poprad, nastúpil v júli 2004 na výkon povinnej vojenskej služby a absolvoval prijímač, ale už v auguste mal dosť plnenia si povinností a svojvoľne sa rozhodol, že vojenskú službu vykonávať nebude. K útvaru sa z dovolenky nevrátil, radšej sa potuloval v okolí trvalého bydliska. Z niečoho však musel aj žiť a rozhodol sa zaobstarat' si prostriedky na obživu tým najľahším spôsobom – krádežami...

Násilím vnikal do rodinných domov, kde odcudzoval rôzne veci, ktoré sa dali ľahko speňažiť. Okrem potravín, ktoré sám skonzumoval, odcudzoval najmä rôzne stavebný materiál, ďalej náradia, či už obyčajné ako sekery, kladivá, čakany, lopaty, ale aj elektrické ako vrtačky, brúsky a elektromotory. Väčšinu týchto náradí za lacný peniaz odpredal. Ďalšie finančné prostriedky si zaobstarával aj krádežami železného materiálu, ako aj káblov z farebných kovov, ktoré skončili v zberných surovinách. V ôsmich preukázaných krádežach spôsobil majiteľom škodu za vyše 30.000 Sk. Jeho protiprávnemu konaniu napokon zabránila službukonajúca hliadka PZ, ktorá ho pri náhodnej kontrole v mieste trvalého bydliska dňa 29.9.2004 zadržala a odovzdala orgánom činným v trestnom konaní.

Vojenský obvodový súd v Prešove potom kvalifikoval konanie obžalovaného ako pokračujúci trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. v súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, 2 Tr. zák. a tiež ako trestný čin dezercie podľa § 282 ods. 1 Tr. zák. Vzhľadom na to, že u neho nešlo o prvé vybočenie z medzi riadneho života, ale už v minulosti bol odsúdený civilnými súdmi za rôznu, aj majetkovú trestnú činnosť, uložil mu vojenský obvodový súd trest odňatia slobody na 45 mesiacov nepodmienečne v druhej nápravno-výchovnej skupine. Samozrejme, bola mu uložená aj povinnosť nahradiť spôsobenú škodu.

plk. JUDr. František KOVÁČ

PRÍBEH

Vagón

V polovici deväťdesiatych rokov som ako redaktor civilného denníka hľadal na železničnej stanici v Čope obývací vagón. Taký, v ktorom sa dá začiatkom zimy prežiť dvojťždňová cesta na Sibír. V súprave 21 vagónov, ktorej náklad tvorili strojové zariadenia Matadoru Púchov určené pre jeho novú pneumatikáren v Omsku, však žiadny „kupák“ nebol. Čudné! Vymyslel som si totiž reportáž, že do Omska pocestujem ako člen ochranky transportu a že z toho môže byť skvelá reportáž. Stálo to síce kopu vybavovačiek – ale ten príbeh mal byť skvelý. Takže kde je ten vagón? Odrazu som zbadal ruch pri starom „dobyťčaku“. Až na jedného sa štvorica členov ukrajinskej ochranky rozběhla po stanici. Veliteľ Šajbakov poslal hľadať papierové kartóny, dosky aj – mňa. Na vysvetľovanie nebolo času...

Keď sa po dvoch hodinách vlak pohol, do „dobyťčaku“ cez deravé drevené steny riadne fučalo. Prvoradé bolo pribiť na ne niekoľko vrstiev kartónu. Potom nasledovala výroba priční na spanie. Následne sme od tretiny vagónu kartónovo-doskovou priečkou oddelili obývaciu časť. Problém s WC sa vyriešil za dve minúty presekaním diery v podlahe vagónu. A umývanie? Dvojlitrové fľaše od koly pribité na stenu vagónu hore dnom. Chladničku nebolo treba, v Karpatoch už začalo snežiť. Ale čo teplo? Keď sme asi po pol dni zastali uprostred ukrajinských polí, veliteľ sa bežal spýtať strojvodcu, koľko budeme stáť. Asi tri hodiny. Vtedy vydal dvom borcom jednoslovný povel: „Péčku.“ Chýbalo už len pár minút, kedy sa na roli zjavili obaja borci nesúci medzi sebou starú liatinovú piecku aj s rúrou. Nepýtal sa, odkiaľ ju zobrali, len ju rýchlo osadil a zakúril vo vagóne s drevom, ktoré sme medzitým pozháňali povedľa trate. Už sa zvečierilo a on dal povel na zapálenie petrolejky. A bolo teplo – a bolo fajn. Nuž, nocoval som aj v desiatkach luxusných hotelov, ale tá atmosféra, keď veliteľ dokázal z „dobyťčaku“ za poklusu a bez akýchkoľvek stresov vyčariť útulný „kupák“, tá sa zabudnúť nedá. O to viac, že aj on očakával v súprave zaradený normálny obytný vagón a nie drevenú škatuľu na kolečkách, ktorá bola núdzovým riešením. A ako to dokázal?

„Vieš, kamarát, bojoval som tri roky v Afganistane a vojna ťa naučí všetko,“ sucho konštatoval tento podplukovník v zálohe.

Pavol VITKO

Autor výroku: SENECA	citoslovce radosti i žiaľu	dospelé dievča (kniž.)	meno srbského prozaika Karadžiča	rímske číslo 999	rýpaním ani trochu nerozruš	inakšie	ľad, po nemecky	Majstrovstvá Európy (skr.)	Pomôcky: alapy, inspe, Vuk, Malcev	vynikajúci ruský hokejista, útočník	vzorec oxidu hlinatého	polynézsky opojný nápoj	oddeleno sa, kleslo dolu	vytrhnem, vydrapím (kníž.)
odmotám									obec v okrese Čadca					
3									ázijské sokoliky					
Okresná volebná komisia (skr.)				cestovný doklad				slovník, po rusky	súostrovie v Tich. oceáne					
moja osoba			nápoj (bás.)				súčasť írskych mien				antidopingový výbor			
			nosíť na obed				rozvínil, rozvíril				aromatická zelenina			
Autor: Vojtech Kúkoľ	vlastí, kolíska	zrak, pohľad (bás.)				živočích m. pohľavia						ECV okr. Levoča		
		opačné strany				drvili na múku						Konštantín (dom.)		
2														
starý otec, po nemecky (det.)				text. podnik v Prešove						skr. soboty			vzťahujúci sa na psa	European Article Number (skr.)
				Eduarda (dom.)						st. japonský štátnik				
vyrobené (o tovare, z angl.)					vek, po anglicky				budúci (kníž.)					
					idant				ECV okr. Svidník					
dymom ovali, ofúkali								1						
ladením upravil								druh drogy						

Odmínovacie vozidlo BUFFALO

Najnovším prírastkom v americkej výzbroji v Iraku je odmínovacie vozidlo Buffalo. Pre armádu USA ich vyrába juhoafrická firma Force Protection na základe nákladných áut Peterbilt Mack 10.

Kabínu tvorí rozmerná pancierová škrupina, ktorá spoľahlivo chráni päťčlennú posádku. Buffalo používa na likvidáciu mín cep z ocelových reťazí, pneumatiky možno nahradiť ocelovými kolesami, ktoré likvidujú protipečotné míny. Pri silnejšom výbuchu sú kolesá či nápravy postrádateľné, prvoradá je bezpečnosť posádky. Pancierová kapsula vydržala aj explóziu improvizovanej nálože z dvoch 152 mm delostreleckých granátov. Poškodenia sa dajú opraviť v priebehu 24 až 72 hodín. Vozidlo je navyše vybavené hydraulickým ramenom s videokamerou a diaľkovo ovládanými nástrojmi na kontrolu podozrivých predmetov.

Americká armáda kúpila a otestovala dva prototypy v rokoch 2000 až 2001. Sériová výroba sa začala v roku 2003 a USA postupne objednali 46 vozidiel. Jedno stojí 740 000 dolárov. Prvé vozidlá išli do Afganistanu, 14 kusov teraz slúži aj v Iraku. Buffalo má hmotnosť 20,5 t a nosnosť 17,5 t. Je dlhé 8,2 m, široké 2,46 m a vysoké 2,7 m. Jeho priestranná kabína umožňuje široké využitie, napr. v úlohe veliteľského vozidla. Na ceste dosahuje maximálnu rýchlosť 105 km/h, pri odmínovaní sa pohybuje rýchlosťou 5 km/h.

Miroslav BARIČ, foto: US Army

Postdiplomové štúdium

Fakulta špeciálnej techniky Trenčianskej univerzity otvára 4. beh
**externého kurzu – postdiplomového štúdia v akreditovanom odbore
Konštrukcia a výroba špeciálnej techniky**

Kurz je v súlade s platnými zákonmi, predpismi a nariadeniami a spĺňa podmienky na kariérnu prípravu vojenského profesionála.

Predpoklady prijatia: ukončené vysokoškolské vzdelanie technického, logistického alebo ekonomického zamerania.

Predpokladaný termín otvorenia kurzu: október – november 2005.

Žiadosť o zaradenie do kurzu a bližšie informácie zasielajte na adresu:

Fakulta špeciálnej techniky:

Doc. Ing. Peter Lipták, CSc., e-mail: liptak@tnuni.sk, tel.: 0903 655 940

Doc. Ing. Oto Barborák, CSc., e-mail: barborak@tnuni.sk, tel.: 0903 681 370

POZVÁNKA NA MEMORIÁL

Asociácia UN – Veteran Slovakia
v spolupráci s VÚ 1049 Sered',
Železničnou políciou a OR PZ
v Galante si Vás dovoľujú pozvať
9. a 10. septembra 2005
o 9.00 hod. na **1. ročník stre-
leckého Memoriálu padlých
vojakov v mierových misiách.**

Podujatie sa koná pod záštitou
náčelníka Generálneho štábu
Ozbrojených síl SR generálporu-
číka Ľubomíra Bulíka.

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

bude v septembri odvysielaný
v týchto termínoch: **9., 16., 23.
a 30. septembra** – zakaždým
od 19.55 hod. na Dvojke.

V sobotu **24. septembra 2005**

sa pri príležitosti Dňa ozbrojených síl SR
uskutoční **v areáli Ministerstva obrany SR**
na Kutuzovovej ulici v Bratislave

Deň otvorených dverí

Čakajú Vás **ukážky vojenského výcviku a techniky,**
hudobné skupiny, súťaže a ďalší bohatý program
pre deti aj dospelých

Tešíme sa na vás...

viac informácií na
www.mosr.sk

Minister obrany SR Juraj Liška v spolupráci so Slovenským rozhlasom - Rádio Regina Košice
vyhlasuje poslucháčsku súťaž s názvom

Čo vojna dala a čo vzala

Obsahom poslucháčskych príspevkov (rozsah 2-3 rukopisné strany) sú najzábavnejšie bakalárske zážitky zo základnej vojenskej služby. Najlepších desať zážitkov bude spracovaných do príbehov resp. poviedok a po naštudovaní košíckymi hercami a režisérom odvysielaných v sobotňajšom vysielaní Rádia Regina Košice a Rádio Regina Bratislava.

Uzávierka súťaže je 20. septembra 2005.

Príspevky posielajte na adresu: Slovenský rozhlas - Rádio Regina, Moyzesova 7, 040 01 Košice

Ceny pre súťažiacich: 1. cena: **10.000 Sk**, 2. cena: **7.000 Sk**, 3. cena: **3.000 Sk**

Slávnostné vyhodnotenie súťaže a odovzdanie cien sa uskutoční 19. decembra 2005 počas verejnej nahrávky relácie Profesionál

Vítané práce z tohtoročnej
výtvarnej súťaže **Vojaci očami detí**,
na ktorej sa zúčastnilo 1551 žiakov
základných škôl, čo znamená
v porovnaní s vlaňajškom
desaťnásobný nárast.

1

2

3

4

5

1. Filip Milý - Vojenské cvičenie (Základná škola Bardejov), 2. Denisa Sabolová - Vojaci minulosti (Základná škola Prešov),
3. Dominik Konečný - Pozdrav vojaka (Základná škola s MŠ Dubnica nad Váhom), 4. Viktor Vig - Spomienka na 1. svetovú
vojnu (Základná škola Veľké Ludince), 5. Zuzana Dorociaková - Poslanie oddaných (Základná škola s MŠ Dubnica nad Váhom)